

2021–2027 M. TAURAGĖS REGIONO PLĖTROS PLANAS

I SKYRIUS REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

TAURAGĖS REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

REGIONO PROBLEMŲ NUSTATYMAS

PAGRINDINIŲ VIDINIŲ IR IŠORINIŲ VEIKSNIŲ SITUACIJOS ANALIZĖ

I. VISUOMENĖ

Tauragės regione 2021 m. pradžioje gyveno 90 129 gyventojai, iš jų 43,3 proc. (38 986) gyveno miestuose, o 57,7 proc. (51 143) – kaimuose. Daugiausiai gyventojų gyveno Tauragės rajono savivaldybėje – 37 331, iš jų 21 246 Tauragės mieste, Jurbarko rajono savivaldybėje – 24 236, iš jų 9 571 Jurbarko mieste, Šilalės rajono savivaldybėje – 21 436, iš jų 4 604 Šilalės mieste, mažiausiai gyventojų gyveno Pagėgių savivaldybėje – 7 126, iš jų 1 523 Pagėgių mieste.

Regiono gyventojų skaičius pastaraisiais metais mažėjo, lyginant su 2016 metais, kai buvo priskaičiuojama 101 200 gyventojų, populiacija sumažėjo 10,9 proc.

Gyventojų skaičius mažėja dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos (2020 m. ji sudarė -858 asm.), vidinės migracijos į kitas Lietuvos savivaldybes (2020 m. *neto* vidaus migracija sudarė -939 asm.) bei emigracijos į užsienio šalis. 2020 m. tarptautinei migracijai įtaką darė su Covid-19 pandemija susijusios priežastys, todėl *neto* tarptautinė migracija regione buvo teigiama ir sudarė 104 asmenis, kai tuo tarpu 2016-2019 m. rodiklis buvo neigiamas.

Tauragės regionas yra retai apgyvendintas – gyventojų tankumas yra 2 kartus mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje ir siekia 21,3 gyventojų viename kvadratiname kilometre.

Regiono stebima gyventojų senėjimo tendencija. Medianinis gyventojų amžius 2020 m. pradžioje regione sudarė 47 metus ir buvo 3 metais didesnis nei šalies vidurkis (44 metai). Didžiausias gyventojų medianinio amžiaus rodiklis buvo Jurbarko rajono savivaldybėje (48 metai), mažiausias – Šilalės rajono savivaldybėje (45 metai).

Demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) rodiklis Tauragės regione 2020 m. sudarė 145 ir yra aukštesnis nei bendrai Lietuvoje (132). Šis rodiklis aukščiausias buvo Jurbarko rajone (166), o žemiausias – Šilalės rajone bei Pagėgių savivaldybėje (po 130).

Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, Tauragės regione buvo žemesni nei vidutiniškai šalyje – 2019 m. čia fiksuotos 1 403 nusikalstamos veikos 100 tūkst. gyv. (šalyje – 1 841), 1 304 nusikaltimai (šalyje – 1 695), 99 baudžiamieji nusižengimai (šalyje – 147). Didžiausi rodikliai fiksuoti Pagėgių savivaldybėje.

Apibendrinimas. Sparčiai mažėjantis Tauragės regiono gyventojų skaičius kelia nemažai socialinių ir ekonominių problemų, turinčių neigiamos įtakos ir regiono plėtrai. Mažėjant gyventojų, susiduriama su specialistų trūkumu, kuris yra ne tik privačiose įmonėse, bet ir viešajame sektoriuje. Be to, gyventojų skaičiaus mažėjimas sudaro prielaidas urbanizuotų teritorijų gyvybingumo mažėjimui. Atitinkamai esama infrastruktūra naudojasi vis mažiau gyventojų, o jos išlaikymui išlaidos vienam žmogui didėja. Jeigu artimiausiu metu neįvyks jokių esminių pokyčių, regionas susidurs su rimtais ekonominio augimo iššūkiais, kurie bus nulemti darbo jėgos stygiaus, žemo intelektualinio regiono potencialo, prarastų potencialių investicijų.

II. EKONOMIKA

Tauragės regionas nėra patrauklus investicijoms. Materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui, rodiklis 2019 m. Tauragės regione sudarė 1 364 Eur ir buvo ženkliai (2,4 karto) žemesnis už šalies vidutinį rodiklį (3 277 Eur). Daugiausiai materialinių investicijų vienam gyventojui teko Pagėgių savivaldybėje (1 635 Eur), mažiausiai – Šilalės rajone (1 022 Eur). Palyginus su 2015 m., kai vienam gyventojui tekusių materialinių investicijų suma sudarė 963 Eur, rodiklis paaugo 1,4 karto.

Tauragės regione 2016-2019 m. kasmet sukurta 1,9 proc. Lietuvos BVP. Tauragės regiono BVP, tenkantis 1 gyv., 2019 m. siekė 9,9 tūkst. Eur to meto kainomis, tai sudarė 17,5 proc. šalies vidurkio (iš viso Lietuvoje – 17,5 tūkst. Eur). Analizuojamas rodiklis 2016-2019 m. buvo mažiausias lyginant su kitomis apskritimis. Regione daugiausia BVP 2016-2019 m. buvo sukuriama žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės ekonominės veiklos rūšyse (2019 m. – 5,7 proc.).

2021 m. pradžioje Tauragės regione veikė 2 303 ūkio subjektai. Didžioji jų dalis buvo Tauragės rajono savivaldybėje (1 106). Daugiausia ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje (611), transporto ir saugojimo srityje (266), kitos aptarnavimo veiklos srityje (206) bei apdirbamosios gamybos (198) srityje.

Įmonių, priskiriamų mažų ir vidutinių įmonių grupei (SVV), skaičius Tauragės regione 2021 m. pradžioje sudarė 1 811. 91 proc. iš šių įmonių metinės pajamos (metinė apyvarta) siekė iki 1 mln. Eur. Veikiančių smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų skaičiaus, tenkančio 1 000 gyventojų, rodiklis regione 2020 m. sudarė 20,1 ir, lyginant su šalies vidurkiu, buvo žemas (bendras Lietuvos vidurkis buvo 31,2, o labiausiai išsivysčiusio Vilniaus regiono rodiklis sudarė 44,5).

Samdomų darbuotojų skaičius 2019 m. Tauragės regione sudarė 18 350 asmenų. Daugiausia iš jų dirbo apdirbamosios gamybos srityje (4 990), didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityse (4 855) bei transporto ir saugojimo srityje (3 175).

Tauragės ir Jurbarko miestuose yra pramonės rajonai, kuriuose veikia gamybos ir paslaugų įmonės, Pagėgiuose yra įrengtas pramonės parkas, tačiau kol kas į jį nepritraukta investuotojų. Šilalės mieste nėra koncentruoto pramonės rajono, tačiau yra keletas pramoninių teritorijų. Tauragės ir Jurbarko pramonės rajonams būdinga tai, kad daugelis įmonių veiklą vykdo sovietinių įmonių teritorijose ir pastatuose, joms būdinga pasenusi ir neišvystyta bendroji infrastruktūra – nėra išvystyti pėsčiųjų ir dviračių takai, gatvių infrastruktūra, Jurbarko pramonės rajone ne visoms įmonėms užtikrinamas tinkamas vandens tiekimas ir nuotekų šalinimas.

Tauragės pramonės rajone veiklą vykdo 90 įmonių, kuriose dirba daugiau nei 1 500 darbuotojų, laisvos žemės plotas galimoms investicijoms siekia beveik 60 ha. Išskirtina tai, kad pramonės rajone veiklą vykdo privatus industrinis parkas. Jurbarko pramonės rajone veiklą vykdo 24 įmonės, kuriose dirba apie 1 000 darbuotojų, yra 8 laisvi žemės sklypai, kurių bendras plotas apie 33 ha., nemažai nenaudojamų privačių pastatų, kurie gali būti patrauklūs investuotojams. Pagėgių pramoninėje zonoje yra išvystyta pagrindinė infrastruktūra, yra galimybė pasiūlyti įvairių dydžių (iki 23 ha žemės sklypus) plyno lauko investicijoms, tačiau šiame parke veiklos nevykdo nė viena įmonė. Šilalės mieste ir greta miesto didelių laisvų sklypų investicijoms nėra, tačiau yra mažesnių sklypų (iki 3 ha) (pvz., UAB „Šilalės autobusų parkas“ teritorija) ar bankrutuojančių įmonių pastatų.

Regiono savivaldybės savo veiksmų investicijų pritraukimo srityje iki 2021 m. nekoordinavo. 2021 m. regiono savivaldybių sprendimu įsteigta viešoji įstaiga „Žalioji regionas“, kurios viena iš veiklos sričių yra būtent verslo plėtros skatinimas ir investicinio patrauklumo didinimas.

Nedidelė dalis užsienio kapitalo įmonių, vyraujančios žemos pridėtinės vertės verslo šakos, santykinai aukštas nedarbo lygis lemia vieną žemiausių darbo užmokesčių Lietuvoje. Vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis (su individualių įmonių rodikliais) Tauragės regione 2020 m. buvo apie 20 proc. mažesnis nei vidutiniškai šalyje (1 428,6 Eur) ir sudarė 1 142,0 Eur. Didžiausias darbo užmokestis buvo Tauragės rajono savivaldybėje (1 162,3 Eur), mažiausias – Šilalės rajono savivaldybėje (1 097,7 Eur). Tauragės regiono vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis 2020 m. sudarė 79,97 proc. šalies vidurkio ir 71,8 proc. labiausiai išsivysčiusio Vilniaus regiono vidurkio (Vilniaus regione 2020 m. vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis sudarė 1 906 Eur).

Darbingo amžiaus, 15-64 metų, gyventojų užimtumo lygis Tauragės regione 2020 m. sudarė 67,3 proc. ir buvo žemesnis nei šalyje (71,6 proc.). Žemiausias užimtumo lygis buvo Jurbarko rajono savivaldybėje – 62,1 proc., o aukščiausias – Pagėgių savivaldybėje (70,5 proc.).

Tauragės regione registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2020 m. sudarė 13,8 proc. ir buvo didesnis nei šalyje (12,6 proc.). Lyginant su 2016 m., registruotas nedarbas išaugo apie 23 proc., tai lėmė su Covid-19 pandemija susijusios priežastys. Didžiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykio rodiklis fiksuotas Jurbarko rajono savivaldybėje – 16,3 proc., mažiausias – Šilalės rajono savivaldybėje 12,6 proc. Tauragės regionas pasižymi aukštu nedarbo rodikliu jaunimo tarpe. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. šiame regione 15-24 metų gyventojų grupėje nedarbas siekė net 36 proc. (šalies vidurkis 19,6 proc.).

Bendraujant su Tauragės apskrities verslininkų asociacija (TAVA) iškeliama aktuali problema, kad verslui trūksta kvalifikuotos darbo jėgos, tuo tarpu regione veikiantis profesinio rengimo centras bei kolegija nepakankamai orientuojasi į verslui reikalingų profesijų darbuotojų parengimą. Užimtumo tarnybos duomenimis, 2021 m. Tauragės regione daugiausiai ieškota darbuotojų transporto ir logistikos, statybos, įrengimų ir techninės priežiūros srityse.

Apibendrinimas. Mažos materialinės investicijos, tenkančios vienam regiono gyventojui, riboja galimybes diegti technologines naujoves, didinti našumą ir konkurencingumą. Dėl įvairių priežasčių mažėjantis gyventojų skaičius riboja investuotojams patrauklios darbo jėgos pasiūlą. Mažesnis nei vidutiniškai šalyje darbo užmokestis į regioną nepritraukia naujų kvalifikuotų darbuotojų. Regiono savivaldybės turi veikiančias ar rezervuotas teritorijas pramonės plėtrai, tačiau iki 2021 m. nevykdė vieningos investuotojų pritraukimą į regioną politikos. Visa tai įtakoja Tauragės regiono BVP rodiklį, kuris yra mažiausias tarp visų šalies regionų. Prie žemų ekonominių rodiklių taip pat prisideda santykinai žemas verslumo lygis bei tipinė verslumo struktūra, kur dominuoja labai mažos įmonės, dažniausiai veiklą vykdančios mažai našiose, su žinių ekonomika ir inovacijų plėtra menkai susijusiose ekonominėse veiklose. Tokia regiono ekonomikos struktūra nėra palanki tolygiam ekonomikos vystymuisi.

III. TURIZMAS

Tauragės regionas turi nemažai rekreacijos išteklių. Turizmo vystymui regione svarbios Nemuno ir Jūros upės, regioną kerta vienas gražiausių Lietuvoje kelių pagal Nemuno upę (dar vadinamas Rojaus keliu), gausu gamtos paveldo objektų. Regionas pasižymi piliakalnių gausa, kurių didelė dalis yra pritaikyta lankymui, pilimis, išskirtine istorija, susijusia su nuolatinio buvimu pasienyje. Tauragės regionas pasižymi kultūros įvairove, apimančia Mažosios Lietuvos, Žemaitijos, iš dalies – Suvalkijos etnografinių regionų kultūrą.

Tauragės regionas pasižymi saugomų teritorijų gausa. Įsteigti: Viešvilės gamtinis rezervatas, keturi regioniniai parkai (Pagramančio, Panemunių, Rambyno ir Varnių), taip pat visa eilė draustinių. Regione yra 43 saugomi gamtinio paveldo objektai (iš 684 esančių Lietuvoje), daugiausiai jų yra Šilalės rajono savivaldybėje (17) ir Jurbarko rajono savivaldybėje (15).

Informaciją apie turizmo paslaugas ir lankytinus objektus teikia Jurbarko turizmo ir verslo informacijos centras, Pagėgių krašto turizmo informacijos centras, Šilalės Vlodo Statkevičiaus muziejus ir Tauragės krašto muziejus „Santaka“. Regiono mastu, sąlygų turizmo plėtrai gerinimu bei atvykstamojo turizmo į Tauragės regioną skatinimu taip pat patrauklaus regiono įvaizdžio formavimu turėtų užsiimti jau minėta viešoji įstaiga „Žalioji regionas“.

Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2020 m. sudarė 17 301 asmenį, šis rodiklis yra ženkliai mažesnis lyginant su praėjusių penkerių metų laikotarpiu ir yra įtakotas Covid-19 pandemijos pasekmių. Ankstesniais metais Tauragės regiono apgyvendinimo įstaigose (įvairių tipų viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės) apsisistodavo maždaug 30 proc. daugiau turistų (pvz., 2019 m. – 25 714). Daugiausiai turistų apsistoja Tauragės (4 936) ir Jurbarko (3 193) rajonu

savivaldybėse. Didžiąją turistų dalį sudaro turistai, atvykę iš kitų Lietuvos vietovių – 89 proc. (15 407). Panaši proporcija tarp vietinių ir užsienio turistų buvo ir ankstesniais metais.

Vietų skaičius Tauragės regiono apgyvendinimo įstaigose per pastaruosius penkerius metus išaugo nuo 612 (2016 m.) iki 1 146 (2020 m.). Daugiausia apgyvendinimo vietų buvo Tauragės (473) ir Jurbarko (227) rajonų savivaldybėse. Taip pat 2016-2019 m. nuo 35,5 tūkst. iki 48,2 tūkst. išaugo ir nakvynių apgyvendinimo įstaigose skaičius (2020 m. dėl Covid-19 pandemijos plitimo sukeltos krizės šis skaičius susitraukė iki 24,7 tūkst.). Tuo pačiu laikotarpiu gerėjo ir kiti turizmo rodikliai – tokie kaip numerių užimtumas (nuo 12,5 iki 17,1 proc.) bei turistų, apsistojuusių apgyvendinimo įstaigose skaičius (nuo 16,1 tūkst. iki 25,7 tūkst. asmenų, 2019 m. jų didžiąją dalį sudarė Lietuvos gyventojai, užsieniečių buvo gerokai mažiau – atitinkamai 22039 ir 3675 turistai).

Dar viena problema Tauragės regiono turizmo sektoriuje – patrauklios skaitmeninio turinio informacijos apie teikiamas turistines paslaugas, objektus, apgyvendinimo, maitinimo vietas, stoka. Tokios informacijos trūksta tiek turizmo informacijos centruose (pvz., jų būstinėse, nes savivaldybių TIC yra nemodernūs; trūksta informacijos apie turistines paslaugas ir turizmo objektus pateikimo kanalų įvairovės (per mobiliąsias programėles, ir pan.)), tiek prie lankomų objektų ir pan.

Norint pritraukti didesnius turizmo srautus, regiono savivaldybės turi suvienyti jėgas ir investuoti į bendrą turizmo maršrutų sukūrimą (pvz. vandens turizmo maršrutai Nemuno ir Jūros upėmis, regiono piliakalnių, sakralinio kultūros paveldo bei okupacijų istorijos maršrutai, „amžinojo“ pasienio maršrutai etc.) bei bendras turizmo rinkodaros priemones.

Apibendrinimas. Tauragės regionas, pasižymintis rekreaciniais išteklių, saugomų teritorijų gausa, gamtinio paveldo objektais, kultūros įvairove, kuria palankią aplinką toliau vystyti šios krypties turizmo produktus ir paslaugas. Išvystyti turizmo informacijos paslaugų centrai padeda kurti turizmo sektoriaus vystymui palankią aplinką. Regione pastaraisiais metais gausėjo apgyvendinimo vietų, kasmet atvyko vis daugiau turistų, didžiąją daugumą jų sudarė turistai iš Lietuvos. Visgi pagalbinės turizmo infrastruktūros (aplink turizmo objektus, tranzitinius maršrutus ir pan.) trūkumas, patrauklios skaitmeninio turinio turistinės informacijos stoka ženkliai mažina Tauragės regiono konkurencingumą ir riboja turizmo plėtrą.

IV. APLINKA

Tauragės regione pastaraisiais metais ženkliai išaugo individualių automobilių skaičius, sumažėjo gyventojų kelionių autobusais. Viena iš spartaus automobilių skaičiaus didėjimo priežasčių buvo neišvystytas viešasis transportas, kuris nesudarė prielaidų pasirinkti alternatyvias keliavimo priemones. Galimybė gyventojams judėti viešuoju kelių transportu yra kertinė sąlyga siekiant užtikrinti darbo vietų pasiekiamumą ir paslaugų prieinamumą. Mažėjantį naudojamą viešuoju transportu galima įvardinti kaip susisiekimo sistemos trūkumą.

Tauragės regiono aplinka, lyginant su kitomis Lietuvos vietovėmis, yra švari. Pavyzdžiui, teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis Tauragės regione, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. sudarė 1034,64 t ir buvo mažiausias tarp visų šalies apskričių (mažiausia oro tarša fiksuota Pagėgių savivaldybėje, kur mažiausiai veikiančių pramonės įmonių – 17,37 t, o didžiausia - Tauragės rajono savivaldybėje, pasižyminčioje didžiausia pramonės įmonių koncentracija regione - 424,67 t, tačiau šis rodiklis Lietuvos mastu yra labai žemas). Regiono savivaldybės investuoja į vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus, o atliekų tvarkymo sistema yra išvystyta. Visgi siekiant kurti modernią ir konkurencingą ekonomiką, būtina prisidėti prie Europos Sąjungos tvarios ekonomikos augimo strategijos – žaliojo kurso.

1. Susisiekimas ir infrastruktūra

Tauragės regiono savivaldybės pasižymi aukštu automobilizacijos lygiu. Individualių automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, regione yra didžiausias Lietuvoje ir 2020 m. sudarė 575 (šalyje – 486) bei per pastaruosius penkerius metus išaugo daugiau nei 22 proc. (2016 m. 1000

gyventojų teko 445 automobiliai). Šio rodiklio reikšmę įtakoja tai, kad regione viena iš pagrindinių verslo šakų yra prekyba naudotais automobiliais ir tai, kad nesant išvystyto patogaus viešojo transporto tinklo tiek savivaldybių viduje, tiek regiono mastu, augant ekonomikai vis daugiau namų ūkių gali įsigyti automobilius patogesniai susisiekimui (dauguma regiono gyventojų gyvena kaimiškose vietovėse, gyventojų tankis yra vienas mažiausių šalyje).

Atsinaujinančios energijos išteklių (AIE) naudojimas transporte Tauragės regione yra palyginti žemas. 2019 m. duomenimis, AEI dalis gyventojų kelionių segmente (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto įtaka) Tauragės regione sudarė 0,55 (šalies rodiklis 1,22). Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai 1 gyventojui - gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas) Tauragės regione didesni nei vidutiniškai šalyje – 1,76 tCO₂e / gyv. (šalyje – 1,42 tCO₂e / gyv.)¹. NO_x išmetimai 1 gyventojui - gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas) Tauragės regione taip pat 2019 m. viršijo šalies vidurkį ir sudarė 4,97 proc. (šalyje – 3,56 proc.).

Darnaus judumo planą regione turi parengusi tik Tauragės rajono savivaldybė. 2019 m. vienas gyventojas vidutiniškai leidosi į 14 kelionių autobusais (13 iš jų – autobusų parko autobusais), kai tuo tarpu Lietuvoje vidutiniškai vienas keleivis turėjo 104 keliones autobusais (94 iš jų – autobusų parkų autobusais) – skirtumas lyginant su Lietuvos vidurkiu siekė 7,4 karto. Šis skirtumas buvo iš esmės tapatus visu 2016-2019 m. laikotarpiu. Pažymėtina, kad 2020 m., Covid-19 pandemijos įtakoje, šis rodiklis Tauragės apskrityje ženkliai sumažėjo ir siekė 8 keliones vienam gyventojui, šalies rodiklis taip pat sumažėjo iki 65 kelionių vienam gyventojui.

Nepaisant mažo keleivių skaičiaus, Tauragės regione pastebimas autobusų maršrutų skaičiaus didėjimas – 2019 m. pabaigoje buvo 187 autobusų maršrutai, kai tuo tarpu 2016 m. buvo 172 autobusų maršrutai. 2020 m., dėl su Covid-19 susijusių veiksnių, maršrutų skaičius regione sumažėjo iki 178. Ženkliai krito ir keleivių apyvarta – nuo 1 318,7 tūkst. (2019 m.) iki 735,7 tūkst. (2020 m.).

Lyginant 2019 metų duomenis su 2016 metų duomenimis, pastebimas keleivių, besinaudojančių priemiestiniais maršrutais, skaičiaus mažėjimas. Didžiausias sumažėjimas (20 proc.) buvo Šilalės rajono savivaldybėje, vienintelėje Pagėgių savivaldybėje keleivių skaičius išaugo 6 proc.

Regiono veiklą vykdo šios keleivių pervežimo įmonės:

- UAB „Tauragės autobusų parkas“
- UAB „Jurbarko autobusų parkas“
- UAB „Šilalės autobusų parkas“

Tauragės autobusų parkas yra modernizuotas, dauguma autobusų nauji, įsigijami elektrobuses. Jurbarko autobusų parkas iš dalies taip pat modernizuotas. Šilalės autobusų parko autobusai yra seni, nepatrauklūs. Viešojo transporto sistema iš esmės pritaikyta moksleivių vežimui. Egzistuoja dvi paralelinės moksleivių pavėžėjimo sistemos – vežanti tik moksleivius (geltonieji autobusai) ir reguliaraus susisiekimo vežanti ir kitus keleivius. Šilalės rajono savivaldybėje visi priemiestiniai autobusų maršrutai važiuoja tik mokslo dienomis, nuo 2020 m. pradžios šioje savivaldybėje visi keleiviai vežami nemokamai.

Jurbarke joks autobusų maršrutas neveža iki pramonės rajono. Viešojo transporto sistema yra nepatogi ir nepatraukli naudojimuisi. Jurbarko ir Pagėgių autobusų stotys yra prastos būklės. Autobusų stotyse aptarnautų autobusų ir keleivių skaičius kito nevienodai. Jurbarko autobusų stotyje 2018 m. augo tiek aptarnautų autobusų, tiek keleivių skaičius. Tuo tarpu Tauragėje tiek autobusų, tiek keleivių skaičius mažėjo. Tačiau abiejose stotyse augo pajamos iš jų veiklos: Jurbarko – 57 proc., Tauragės – 25 proc.

Nepaisant visos problematikos, regiono savivaldybės turi pozityvų požiūrį į situacijos keitimą. Tauragė, įgyvendindama darnaus judumo planą, jau įdiegė nemokamo susisiekimo mieste paslaugą, planuoja modernizuoti autobusų stoteles, diegti švieslentes. Planuojama, kad įsteigta viešoji įstaiga

¹ Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

„Žalioji regionas“ vykdydama vieną iš jos veiklos sričių – viešojo transporto Tauragės regione paslaugų organizavimas ir patrauklumo didinimas, turėtų organizuoti viešojo transporto sistemą, inicijuoti viešojo transporto maršrutų ir tvarkaraščių nustatymą ir keitimą, diegti, tobulinti ir valdyti viešojo transporto eismo informacinę sistemą stotelėse ir transporto priemonėse pagal savivaldybių suteiktus įgaliojimus taip pat organizuoti elektroninio bilieto sistemos diegimą ir užtikrinti jos funkcionavimą, kontroliuoti keleivius ir vežėjus, organizuoti viešojo transporto paslaugų teikimo konkursus pagal savivaldybių suteiktus įgaliojimus, kaupti ir analizuoti duomenis apie keleivių vežimą, išduoti leidimus vežti keleivius reguliaraus vietinio susisiekimo maršrutais pagal savivaldybių suteiktus įgaliojimus bei dalyvauti transporto priemonių atnaujinimo programose ir organizuoti ekologiškų technologijų diegimą viešajame transporte.

Tauragės regiono savivaldybės nėra patrauklios keliavimui dviračiais – regione 2019 m. buvo 66,6 km dviračių takų, lyginant su 2016 m. šis skaičius padidėjo 5,8 km (8,7 proc.), kai tuo tarpu padidėjimas Lietuvoje lyginamuoju laikotarpiu buvo keliskart didesnis ir siekė 21,7 proc. Kelionių dviračiais ir kitomis bemotorėmis transporto priemonėmis dalis bendroje kelionių struktūroje 2019 m. Tauragės regione sudarė 5,77 proc.², palyginus šalies mastu (4,64) rodiklio reikšmė yra aukšta.

Regionas pasižymi santykinai prastai išvystytu kokybiškų kelių tinklu savivaldybių pakraščiuose – šiose teritorijose vyrauja prastos kokybės žvyrkeliai. Regiono kelių ilgis 2019 m. sudarė 6 079 km, iš jų su patobulinta (asfalto) danga buvo tik 1 377 km. Vertinant vietinės reikšmės kelius, jų bendras ilgis sudarė 3 559 km, iš jų su patobulinta (asfalto) danga buvo tik 11,9 proc. – 422 km. Šalies bendras asfaltuotų vietinės reikšmės kelių rodiklis siekia 17,4 proc.

Eismo saugumo požiūriu, Tauragės regione situacija nėra gera. Žuvusiųjų keliuose skaičius milijonui gyventojų 2019 m. Tauragės apskrityje sudarė 98 ir buvo vienas blogiausių tarp Lietuvos regionų (šalies rodiklis – 66,6).

Apibendrinimas. Tauragės regionas pasižymi aukštu automobilizacijos lygiu, mažu gyventojų kelionių autobusais skaičiumi, nepakankamai sparčia dviračių takų infrastruktūros plėtra, vyraujančiais prastos kokybės keliais savivaldybių pakraščiuose bei prasta eismo saugumo situacija. Kokybiškų jungčių tarp savivaldybių nebuvimas riboja gyventojų galimybes pasinaudoti arčiau nei savivaldybės centras esančiuose traukos centruose kuriamomis darbo vietomis, tokiais keliais dažniausiai nevažiuoja viešasis transportas, o tai mažina gyventojų mobilumą, didina socialinę atskirtį, mažina šių gyvenamųjų vietovių patrauklumą. Taip pat dėl neasfaltuotų kelių ribojamos efektyvesnio viešųjų paslaugų teikimo galimybės, pvz.: vykdant švietimo įstaigų tinklo optimizavimą turi būti įvertinamos galimybės mokinius vežti į artimiausias mokyklas geros kokybės keliais.

2. Atliekų tvarkymo sistema

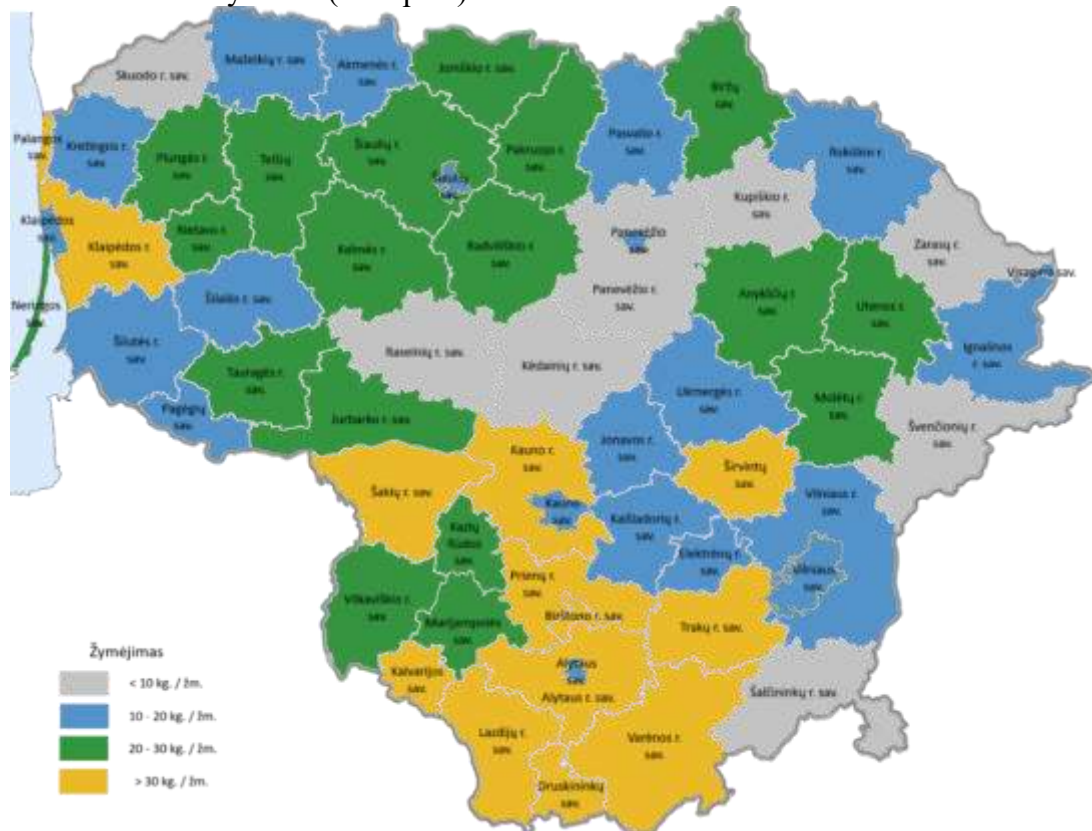
Atliekų tvarkymą Tauragės apskrityje organizuoja UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras, kurį 2002 m. įsteigė visos regiono savivaldybės. Gamtosauginius reikalavimus atitinkantis Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartynas Žygaičių k., Tauragės r. sav., pastatytas pagal Europos Sąjungos standartus pradėtas eksploatuoti 2009 metų antrame pusmetyje. Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyno paskirtis – iš fizinių ir juridinių asmenų priimti komunalines atliekas, kurios negali būti perdirbamos ar kitaip panaudojamos.

Centras eksploatuoja 4 didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles (DASA), esančias Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybėse. Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelių paskirtis – iš fizinių ir juridinių asmenų surinkti pavojingas ir nepavojingas atliekas, kurios negali būti pilamos į kontenerius ar paliekamos šalia jų. Atliekos priimamos laikantis atliekų priėmimo tvarkos. Centras eksploatuoja 4 žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, esančias Tauragės r., Jurbarko r., Šilalės r., Pagėgių savivaldybėse. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių paskirtis – surinkti žaliąsias atliekas

² Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

iš fizinių ir juridinių asmenų, kurios negali būti pilamos į kontenerius ar paliekamos šalia jų. Atliekos priimamos laikantis atliekų priėmimo tvarkos.

Atliekų rūšiavimo rodiklių požiūriu, Tauragės regiono rodikliai yra vidutiniški lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis (žr. 1 pav.):

1 pav. Rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis surinkta ir sutvarkyta pakuočių atliekų kg/gyv. 2019 m.

Apibendrinimas. Atliekų tvarkymo sistema Tauragės regione yra išvystyta. Atliekų tvarkymo infrastruktūrą būtina plėsti ir užtikrinti dar geresnes rūšiavimo sąlygas siekiant įgyvendinti griežtesnius Europos Sąjungos atliekų tvarkymo reikalavimus.

3. Vandentvarkos ūkio būklė, įmonių skaičius, investicijų poreikis

Tauragės regione veiklą vykdo 4 vandentvarkos bendrovės:

- UAB „Tauragės vandenys“
- UAB „Šilalės vandenys“
- UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“
- UAB „Jurbarko vandenys“

Tauragės rajone veikianti UAB „Tauragės vandenys“ vartotojams tiekia tik požeminį vandenį iš giluminių gręžinių, kuriuo aprūpina Tauragės miestą, Skaudvilės miestą bei Tauragės rajono gyvenvietes ir kaimus, surenka ir išvalo nuotekas. 2020 metų gruodžio 31 dieną bendrovėje dirbo 107 darbuotojai; iš jų 67 darbininkai, 40 – vadovai, specialistai ir tarnautojai.

2020 metais UAB „Tauragės vandenys“ eksploatavo 323,84 km požeminio vandentiekio tinklą (185,71 km Tauragės m. ir Skaudvilės m. bei 138,13 km kaimuose). Nuotekoms surinkti ir paduoti iki nuotekų valyklų naudojama 224,643 km nuotekų tinklų su kolektoriais ir slėginėmis linijomis bei 79 siurblynės. Nuotekų tinklų tarnyba eksploatuoja 66,9 km paviršinių nuotekų tinklų, iš jų 0,181 m slėginių linijų ir vieną paviršinių nuotekų stotį (LNPS).

Bendrovė aptarnauja 33 gyvenvietes, kuriose veikia 37 gręžiniai, iš jų 5 yra Tauragės miesto vandenvietėje. Gręžinių gylis 22 – 201 m. UAB „Tauragės vandenys“ eksploatuoja 2 vandens rezervuarus, 7 vandens bokštus, 79 nuotekų perpumpavimo stotis ir 15 nuotekų valymo įrenginių.

Centralizuotomis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemomis naudojasi 14775 abonentai: 12343 abonentai ir vartotojai, kuriems tiekiamas vanduo ir tvarkomos nuotekos, 1658 abonentai ir vartotojai kuriems tik tiekiamas vanduo, 774 abonentai ir vartotojai, kuriems tik centralizuotai tvarkomos nuotekos.

Bendrovė nuolat plečia vandentiekio ir nuotekų tinklus Tauragės r. sav. ir siekia, kad iki 2023 m. 98 procentai gyventojų, gyvenančių Tauragės aglomeracijoje, prisijungtų prie centralizuotų nuotekų tinklų; siekdama mažinti gruntinio vandens ir atvirų telkinių užterštumą nuotekomis, planuoja iki 2024 metų įgyvendinti Tauragės nuotekų valyklos plėtros projektą. Tauragės miesto nuotekų valyklą būtina išplėsti, nes valykloje valomų nuotekų tarša 2020 m. viršijo esamos valyklos pajėgumus, todėl nuolatos rizikuojama, kad esant didesniam valomų nuotekų debitui, nebus pasiektas reikiamas nuotekų išvalymo laipsnis.

Šilalės rajone geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikia UAB Šilalės vandenys“. 2020 metais Bendrovė eksploatavo 207,8 km vandentiekio tinklų, iš jų 156,3 km magistralinių ir 51,5 km skirstomųjų vandentiekio tinklų, 108,4 km nuotekų tinklų, iš jų 19 km spaudiminių nuotekų tinklų, 51 vandenvietę, 18 vandens ruošyklų, 49 nuotekų perpumpavimo stotis, 9 biologinio nuotekų valymo įrenginius. Prisijungusių prie vandentiekio ir nuotekų tinklų vartotojų skaičius 2020 metais padidėjo ir sudarė 6837 vandens vartotojus bei 4383 nuotekų tvarkymo paslaugos vartotojus. 2020 metais vidutinis Bendrovės darbuotojų skaičius buvo 39.

Periodiškai atliekant vandens tyrimus pastebėta, kad mikrobinės taršos vandenyje nėra, tačiau amonio, geležies bei mangano junginių vandenyje yra per daug, o Iždonų ir Paežerio vandenvietėse 2020 metais aptikta norma viršijanti arseno koncentracija. Iš Bendrovės eksploatuojamų 51 vandenvietės, tik 18 vandenviečių jau yra pastatyti vandens gerinimo įrenginiai. Didesnėje aptarnaujamos teritorijos dalyje išgaunamame vandenyje amonio, geležies ir mangano koncentracijos yra aukštos, o vandens gerinimo įrenginių nėra. Kita spręstina problema yra nuotekų tvarkymo metu susidaranti dumblo atliekų šalinimas.

Jurbarko rajone veikia UAB „Jurbarko vandenys“ – vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikianti bendrovė, eksploatuojanti Jurbarko miesto bei rajono vandentiekio ir nuotekų tinklus bei jų priklausinius. 2020 metų pabaigoje bendrovėje dirbo 62 darbuotojai.

2020 m. pabaigoje bendrovė aptarnavo 9353 klientus (fizinis ir juridinius), bei 9633 objektus, kuriems teikiama geriamo vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo paslauga Paslaugos teikiamos Jurbarko ir Smalininkų miestų bei Eržvilko, Girdžių, Šimkaičių, Jurbarkų, Skirsnemunės, Juodaičių, Seredžiaus, Veliuonos, Raudonės ir Šimkaičių seniūnijų gyventojams, kuriose eksploatuotos dvi vandenvietės Jurbarko ir Smalininkų miestuose bei 35 vandenvietės rajono gyvenvietėse. Savivaldybės teritorijoje 2020 metų pabaigoje buvo eksploatuojamos: 37 vandenvietės bei 14 valymo įrenginių, apie 305,3 km vandentiekio vamzdinių ir apie 152,1 km nuotekų tinklų, 72 arteziniai gręžiniai ir 49 nuotekų perpumpavimo stotys, kuriose instaliuota 93 vnt. siurblių.

Esminės problemos – nepakankamas vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugų prieinamumas ir efektyvumas, nepilnai patenkinama geriamojo vandens kokybė seniūnijose (reikalingos nemažos investicijos vandens kokybei pagerinti), gyventojų skaičiaus mažėjimas, sąlygojantis pajamų mažėjimą, vangus vartotojų jungimasis prie naujai nutiestų tinklų, dažna LR Vyriausybės priimamų ir reguliuojančių įmonės veiklą teisės aktų kaita, dideli vandens nuostoliai kaimiškose teritorijose (būtina renovuoti vandens tiekimo tinklus), nuotekų dumblo tvarkymo sunkumai.

Pagrindinė **Pagėgių savivaldybėje** veikiančios UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“ veikla – vandens gavyba ir tiekimas bei nuotekų šalinimas ir valymas, centralizuotas šilumos tiekimas vartotojams, užtikrinant jų prieinamumą visiems gyventojams, įmonėms bei organizacijoms, patiriant mažiausias išlaidas ir padarant minimalią žalą, tuo gerinant miesto ekologinę būklę. Bendrovės veikla

vykdoma Pagėgių savivaldybės teritorijoje. Bendrovėje išgaunamas ir vartotojams patiekiamas požeminis vanduo iš giluminių gręžinių, kurių gylis 150 m. Bendrovė eksploatuoja 143,47 km vandentiekio tinklų ir 46,51 km nuotekų, 23 vandenvietes, 7 vandens gerinimo įrenginius, 23 nuotekų siurbines, 6 nuotekų valyklas.

2020 metų pabaigoje bendrovėje dirbo 30 darbuotojų, iš jų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veikloje – 12 žmonių, pardavimų veikloje – 4, administracijos darbuotojų skaičius – 8.

UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“ geriamojo vandens tiekimo paslaugomis 2020 metais naudojosi 2739 vartotojai, 89 įmonių, įstaigų bei organizacijų. Bendrovės aptarnaujamoje teritorijoje didžioji dalis geriamojo vandens tiekimo vamzdynų yra sumontuoti seniai, prasta vamzdynų fizinė būklė neigiamai įtakoja vandens kokybę – nustatomi neatitinkantys higienos normų geležies junginių, amonio, skonio, kvapo, spalvos parametrai. Vamzdynų renovacija yra prioritetinga problema. 2020 metais renovuota 1070 metrų vandentiekio tinklų, renovuoti vandentiekio šuliniai kolektoriai – 7 vnt. Dėl sunkios finansinės padėties bendrovė negali pagal reikalavimus vykdyti geriamojo vandens saugos ir kokybės kontrolės. Kai kuriose gyvenamosiose vietovėse į bendrovės nuotekų tinklus yra nuvesta lietaus kanalizacija, nors tai prieštarauja LR Statybos įstatymui, be to aptarnaujamoje teritorijoje didžioji dalis nuotekų vamzdynų yra seni, vamzdynai yra pakloti nekokybiškai, nesandarūs dėl ko į tinklus patenka gruntinis vanduo. Ši infiltracija padidina nuotekų tvarkymo savikainą – padidėja perpumpuojamų ir paduodamų į valymo įrenginius valytinų nuotekų kiekis, o tai padidina įrenginių eksploatacines išlaidas, mažina jų ilgaamžiškumą. Dėl lėšų trūkumo bendrovė 2020 m., kaip ir kasmet, atliko tik dalį privalomų atlikti nuotekų tyrimų.

Aktuali problema Tauragės mieste yra lietaus nuotekų infrastruktūros nepatenkinama būklė – jai neefektyviai veikiant patiriami nuostoliai dėl kelių tvarkymo ir pan.

Apibendrinimas. Vandentvarkos sistema Tauragės regione yra vystoma, tačiau vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugų prieinamumas bei efektyvumas vis dar yra nepakankamas. Pagrindinė šios situacijos priežastis – neoptimali vandentvarkos įmonių veikla ir to sąlygotas lėšų trūkumas.

V. PASLAUGOS

Tauragės regione vyresnių nei 65 m. gyventojų dalis 2019 m. pradžioje sudarė 20,8 proc. visų gyventojų ir buvo 0,8 proc. didesnė nei 2017 m. pradžioje bei 1 proc. didesnė nei vidutiniškai Lietuvoje. Tuo tarpu vaikų iki 14 metų dalis siekė 14,6 proc. – 0,5 proc. mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje bei nepakito lyginant su 2017 m. pradžia.

Senyvo amžiaus žmonių dalies didėjimas sukelia naujų problemų įvairiose srityse. Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų daliai susiduriama su specialistų trūkumu, kuris pastebimas ne tik privačiose įmonėse, bet ir viešajame sektoriuje. Savivaldybės susiduria su skirtingais specialistų trūkumais, šią problemą bandoma spręsti įvairiais būdais – pvz., kompensuojant keliones į darbą, skiriant būstą, tačiau ne visų trūkstamų specialistų pavyksta pritraukti į viešojo sektoriaus įstaigas. Viena iš priežasčių yra ir žemas darbo užmokestis.

Kita vertus, nėra optimizuotas įstaigų tinklas, tik iš dalies centralizuotos bendrosios funkcijos, todėl didelė dalis sąnaudų yra skirta administravimui, neefektyvių ir ne visada reikalingų pastatų išlaikymui. Kaip pavyzdį galima pateikti situaciją regiono švietimo įstaigose – Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2019 m. mokyklos patalpų, tenkančių vienam mokiniui, plotas (kv. m.) Tauragės rajono savivaldybėje vidutiniškai sudarė 12,40; Jurbarko rajono savivaldybėje 17,91; Šilalės rajono savivaldybėje – 14,60; Pagėgių savivaldybėje – 23,50. Kaimo vietovių rodikliai atitinkamai prastesni: Tauragės rajono savivaldybėje – 24,12; Jurbarko rajono savivaldybėje – 24,36; Šilalės rajono savivaldybėje – 17,84; Pagėgių savivaldybėje – 30,28. Šalies vidutinis mokyklos patalpų, tenkančių vienam mokiniui rodiklis 2019 m. sudarė 18,99 kv. m., o kaimo vietovių – 27,02.

Tos pačios srities įstaigų konkuravimas dėl darbuotojų ir dėl paslaugų gavėjų (pvz., kai yra 4 ar penkios pirminės sveikatos priežiūros įstaigos, kuriose yra po 1 bendrosios praktikos gydytoją ar 4 kultūros centrai) nesudaro prielaidų turėti geros kokybės infrastruktūrą ir įrangą, mokėti aukštesnį

darbo užmokestį darbuotojams bei teikti kokybiškas viešąsias paslaugas. Taip pat paslaugų teikime daugelyje sričių vyrauja požiūris, kad paslaugos gavėjas turi atvykti gauti paslaugą, o ne paslauga teikiama gavėjui jam priimtinu ir patogiausiu būdu – ribotai teikiamos kompleksinės ir mobilios paslaugos.

Vyresnio amžiaus žmonių dalies didėjimas ir gyventojų migracija į kitas valstybes sukuria naujų iššūkių regiono savivaldybėms. Daugėja vienišų, neprižiūrimų vyresnio amžiaus gyventojų, kurie susiduria ne tik su elementarių kasdienių poreikių tenkinimo problematika, bet ir su vis dažnėjančiomis psichinėmis ligomis. Taip pat didėja poreikis tiek globos, tiek slaugos paslaugoms, kuris regione nėra patenkinamas.

Pažymėtina, kad savivaldybėse dar neužbaigta vaikų globos namų pertvarka, kai vaikai turėtų gyventi ne institucijoje, o šeimose ar bendruomeniniuose vaikų globos namuose. Bendruomeninių vaikų globos namų infrastruktūros nepakanka Jurbarko, Tauragės ir Šilalės savivaldybėse. Taip pat neišplėtos ir tolimesnės paslaugos vaikams, sulaukusiems pilnametystės ir išeinantiems iš vaikų globos sistemos, siekiant užtikrinti integraciją į visuomenę, reikalingi savarankiško arba grupinio gyvenimo namai.

1. Socialinių paslaugų būklė Tauragės regione

1.1. Socialinių paslaugų tinklas

Tauragės rajone veikia optimalus socialinių paslaugų tinklas – platų socialinių paslaugų spektrą teikia dvi biudžetinės įstaigos – Šeimos gerovės centras bei Lauksargių globos namai, gausu socialines paslaugas teikiančių nevyriausybinių organizacijų, įsteigti Pagramančio bendruomenės centro „Gramančia“ socialinės globos namai, kuriuos administruoja ir paslaugas teikia nevyriausybinių organizacija.

Socialinių paslaugų tinklą **Šilalės rajono savivaldybėje** sudaro stacionarios ir nestacionarios paslaugų įstaigos, taip pat paslaugos, perkamos iš kito pavaldumo socialinių įstaigų. Šilalės rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga „Šilalės rajono socialinių paslaugų namai“ teikia daugumą socialinių paslaugų kataloge numatytų paslaugų.

Šilalės rajone ilgalaikės/trumpalaikės globos paslaugas teikia Šilalės rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga „Pajūrio vaikų globos namai“, ilgalaikės socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia – Kaltinėnų ir Kvėdarnos parapijų senelių globos namai, trumpalaikės socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus, suaugusiems asmenims su fizine negalia ir socialinės rizikos asmenims teikia VšĮ Kaltinėnų PSPC, Palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė. Bendrąsias socialines paslaugas teikia gausybė nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės įstaigos.

Jurbarko rajone daugiausiai socialinių paslaugų teikia viešoji įstaiga „Jurbarko socialinės paslaugos“ (socialinės globos namai, dienos socialinė globa, socialinė priežiūra, pagalba į namus, nakvynės namai, budintis globotojas), ilgalaikės socialinės globos paslaugas teikia savivaldybės biudžetinė įstaiga Seredžiaus senelių globos namai, Skalvijos namai, VšĮ Smalininkų senjorų namai, socialines paslaugas teikia bendruomeninės įstaigos, NVO, parapijos.

Pagėgių savivaldybėje socialines paslaugas teikia biudžetinės įstaigos Pagėgių palaikomojo gydymo, slaugos ir senelių globos namai, Pagėgių savivaldybės šeimos gerovės centras ir nevyriausybinių organizacijos.

1.2. Socialinių paslaugų poreikis

Lietuvos statistikos duomenimis, Tauragės regione 2020 m. buvo 2038 socialinių paslaugų gavėjai. Iš jų 714 asmenų socialinės paslaugos buvo teikiamos namuose. Dienos centruose paslaugas gavo 97 senyvo amžiaus asmenys, 200 darbingo amžiaus asmenų su negalia, 36 vaikai su negalia, 243

vaikai iš socialinės rizikos šeimų, 41 socialinės rizikos asmuo, socialinės globos institucijose buvo 63 vaikai, 244 senyvo amžiaus asmenys, 245 suaugę neįgalūs asmenys, savarankiško gyvenimo namuose gyveno 27 asmenys, 128 asmenys gyveno laikino apgyvendinimo įstaigose.

Panagrinėjus 2021 m. patvirtintus regiono savivaldybių socialinių paslaugų planus³, matyti, kad labiausiai regione stokojama (ilgalaikės socialinės globos paslaugų (Tauragės r. sav. eilėje laukė 11, Jurbarko r. sav. – 1, Šilalės r. sav. – 15, Pagėgių sav. – 7 asmenys); dienos socialinės pagalbos asmens namuose; integralios pagalbos, dienos socialinės globos institucijoje, pagalbos į namus. Visos savivaldybės yra suplanavusios nestacionarių socialinių paslaugų plėtrą, darbo su socialinės rizikos šeimomis ir jose augančiais vaikais mastų plėtrą, vaikų globos namų tolimesnę pertvarką. Vaikų globos namų pertvarką užbaigusios yra ne visos savivaldybės – Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų savivaldybėse dar trūksta bendruomeninių vaikų globos namų infrastruktūros, grupinio, savarankiško gyvenimo namų ar apsaugoto būsto infrastruktūros ir paslaugų savivaldybės dar nėra išplėtojusios.

Socialinių paslaugų poreikio patenkinimas Tauragės regione buvo pats mažiausias šalyje ir sudarė 7 proc. (palyginimui, bendras šalies rodiklis sudarė 16 proc., o geriausias rodiklis Kauno regione sudarė 24 proc.).

1.3. Socialinio būsto poreikis

2020 m. bendras gyvenamojo būsto plotas Tauragės regione sudarė 3453,2 tūkst. m², iš jų savivaldybių nuosavybė sudarė 36,1 tūkst. m², 1,05 proc. nuo visų būstų. Vidutinis nuomojamų socialinių būstų skaičius 2020 m. buvo 526 (didžiausias nuomojamų socialinių būstų skaičius buvo Tauragės rajono savivaldybėje – 296 vnt., o mažiausias – Pagėgių savivaldybėje – 41 vnt.), o eilėje gauti socialinį būstą vidutiniškai laukė 418 asmenų (šeimų), iš jų 113 buvo gausių šeimų, auginančių 3 ir daugiau vaikų bei turinčių neįgalių šeimos narių (kartu su šeimos nariais eilėje laukiančių buvo 316 asmenų, priklausančių šiai kategorijai). Socialinio būsto poreikio patenkinimas Tauragės regione sudarė 56 proc., o socialinio būsto poreikis gausioms (3 ir daugiau vaikų auginančioms) ir neįgalių šeimos narių turinčioms šeimoms buvo patenkintas tik 50 proc.

1.4. Paslaugų jaunimui poreikis

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Tauragės regione 2021 m. pradžioje, gyveno 17659 jaunuoliai, kurių amžius nuo 14 iki 29 metų, tai sudarė 19,59 proc. visų gyventojų. Šis rodiklis buvo didesnis nei šalies vidurkis – Lietuvoje jaunimas nuo 14 iki 29 m. sudarė 17,42 proc. gyventojų. Daugiausiai jaunų žmonių gyveno Šilalės rajono savivaldybėje – 21,6 proc., Pagėgių savivaldybėje – 20,3 proc., kiek mažiau Jurbarko (19,4 proc.) ir Tauragės (18,4 proc.) rajonų savivaldybėse.

Regiono veikia atvirieji jaunimo centrai ir erdvės. Tauragės rajone atviros jaunimo erdvės paslaugas teikia Asociacija „Tauragės apskritojo stalo Skaudvilės atvira jaunimo erdvė“, Pagėgių savivaldybėje - Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazija. Atviri jaunimo centrai veikia Tauragės mieste (Asociacija „Tauragės atviras jaunimo centras“), Šilalėje (BĮ Šilalės rajono savivaldybės kultūros centro Šilalės atviras jaunimo centras), Jurbarko (BĮ Jurbarko švietimo centras). Atvirų jaunimo erdvių ir centrų paslaugos yra labiau prieinamos rajonų centruose arba didesniuose miesteliuose gyvenančiam jaunimui. Minimali paslaugų jaunimui infrastruktūra yra sukurta, tačiau daugumoje savivaldybių ji stokoja prieinamumo bei patrauklumo – reikalinga įrengti papildomas erdves tankiau apgyvendintose

³ Tauragės rajono savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas 2021 m. kovo 17 d. Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-70;

Jurbarko rajono savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas 2021 m. kovo 25 d. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T2-70;

Šilalės rajono savivaldybės 2021 m. socialinių paslaugų planas, patvirtintas 2021 m. kovo 25 d. Šilalės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-84;

Pagėgių savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas 2021 m. kovo 25 d. Pagėgių savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T- 70.

vietovėse, atnaujinti esamų erdvių patalpas, įsigyti šiuolaikišką įrangą, reikalingą edukacijoms, prasmingam laisvalaikio praleidimui, teikti papildomas paslaugas – jaunimo informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo surandant tinkamą mokymo įstaigą ar darbą. Regione neišplėtos darbo su jaunimu gatvėje bei mobilaus darbo su jaunimu paslaugos, kurias teikiant būtų galima pasiekti ir įtraukti į prasmingas veiklas atokesnėse vietovėse gyvenantį jaunimą.

Užimtumo tarnybos duomenimis, 2020 m. vidutinė metinė 16-29 metų bedarbių dalis Tauragės rajone buvo 9 proc. nuo visų šio amžiaus gyventojų, 2021 m. rugsėjį šis rodiklis siekė 10,1 proc. (aukščiausias rodiklis buvo Tauragės ir Šilalės rajonų savivaldybėse).

Jaunimo reikalų departamento duomenimis⁴, Tauragės regiono savivaldybėse 2020 m. fiksuotas didelis niekur nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių (NEET) grupės asmenų skaičius – Tauragės rajono savivaldybėje NEET jaunuolių buvo 159, Jurbarko rajono savivaldybėje – 7, Šilalės rajono savivaldybėje – 108, Pagėgių savivaldybėje – 40 (palyginimui, didžiuosiuose miestuose: Klaipėdos miesto savivaldybėje – 126, Kauno miesto savivaldybėje – 194).

Apibendrinimas. Tauragės regione socialinės paslaugos ir jų infrastruktūra yra plėtojama, tačiau vis dar nėra pakankamai išvystyta. Spartus visuomenės senėjimo procesas, ilgėjanti vidutinė gyvenimo trukmė, neužtikrintos socialinės ekonominės sąlygos lemia augantį socialinių paslaugų poreikį (transporto organizavimo, pagalbos į namus, apgyvendinimo socialinės globos įstaigose ir pan.). Norint gerinti socialinę aplinką ir užtikrinti gyventojų socialinių paslaugų poreikį, savivaldybėms būtina ieškoti veiksmingiausių būdų jas teikti. Regione taip pat jaučiamas socialinio būsto stygius, tame tarpe gausioms šeimoms ir neįgaliesiems. Gan dideli yra jaunimo nedarbo rodikliai bei NEET grupei priklausančių asmenų skaičius. Jaunimo paslaugos regione yra sunkiai prieinamos atokesnių vietų gyventojams.

2. Sveikatos priežiūros paslaugų būklė Tauragės regione

2.1. Asmens sveikatos paslaugų prieinamumas

Tauragės rajone sveikatos priežiūros įstaigų tinklas yra pilnai optimizuotas, rajone veikia tik 2 savivaldybės įstaigos: VšĮ Tauragės ligoninė ir VšĮ Tauragės rajono pirminės sveikatos priežiūros centras. Prie VšĮ Tauragės PSPC yra prisirašę maždaug pusė Tauragės rajono savivaldybės gyventojų, kitus gyventojus aptarnauja privatūs pirminės sveikatos priežiūros centrai. Tauragės ligoninė 2020 metais pastaraisiais metais pritraukė milijonines investicijas, kuriomis vykdo įstaigos pastatų modernizavimą, plečia paslaugų spektrą.

Šilalės rajone veikia 5 sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėja yra savivaldybė: VšĮ Šilalės rajono ligoninė, VšĮ Šilalės PSPC, VšĮ Kaltinėnų PSPC, VšĮ Kvėdarnos ambulatorija, VšĮ Laukuvos ambulatorija. Šilalės rajone prie savivaldybės įsteigtų sveikatos priežiūros įstaigų yra prisirašę beveik du trečdaliai rajono gyventojų. Šilalės rajone visuomenės sveikatos paslaugas teikia BĮ Šilalės rajono visuomenės sveikatos biuras.

Jurbarko rajone veikia 6 sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėja yra savivaldybė – VšĮ Jurbarko ligoninė, VšĮ Jurbarko PSPC ir VšĮ Eržvilko PSPC, viešosios įstaigos ambulatorijos Seredžiuje, Šimkaičiuose, Viešvilėje. Iš truputį daugiau nei 25 tūkst. gyventojų, apie 16 tūkst. yra prisirašę prie savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų.

Pagėgių savivaldybėje sveikatos priežiūros paslaugas teikia vienintelė savivaldybės įstaiga – VšĮ Pagėgių pirminės sveikatos priežiūros centras, aptarnaujantis mažiausią skaičių prisirašiusių pacientų, lyginant su kitomis 2 privačiomis sveikatos priežiūros įstaigomis.

Visose regiono savivaldybėse gyventojams sveikatos paslaugas teikia platus privačių pirminės sveikatos priežiūros bei odontologijos kabinetų, centrų ir klinikų tinklas.

⁴<https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/tyrimai/Jaunimo-%C4%AFtraukimo-Lietuvoje-galimybi%C5%B3-analiz%C4%97-2020.pdf>

Pagrindinė regiono asmens sveikatos priežiūros įstaigų problema – medicinos personalo trūkumas, nusidėvėję pastatai ir įranga, poreikis transformuoti paslaugas dėl besikeičiančios visuomenės ir technologijų.

Bendraujant su regiono savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigomis paaiškėjo, kad dauguma jų stokoja investicijų į pastatus ir patalpas (yra nemažai įstaigų, kurių pastatai energetiškai neefektyvūs, neestetiški, o patalpos senai nerenovuotos), jų pritaikymą specialiųjų poreikių asmenims. Įstaigos deklaravo, kad joms trūksta modernios įrangos – pradedant nuo kompiuterių registratūrose iki medicininės įrangos, tokios kaip operaciniai stalai, kompiuteriniai tomografai, rentgeno aparatai, echoskopai ir endoskopai, odontologijos įranga, medicininis transportas etc. Pastebėtina, kad regione menkai išplėtos mobiliosios sveikatos paslaugos, taip pat visos savivaldybės išreiškė nuomonę, kad labai reikalinga paliatyviosios slaugos paslaugų plėtra ar net regiono mastu veikiantis hospisas.

Kalbant apie sveikatos priežiūros išteklius, pastebėtina, kad gydytojų skaičius 10000 gyv. Tauragės regione buvo daugiau nei dvigubai mažesnis nei šalies vidurkis – 20,58 (šalyje – 48,34). Šeimos gydytojų skaičius, tenkantis 10.000 gyv., Tauragės regione buvo 5,55 ir tai yra mažiau nei šalies bendras rodiklis – 7,47. Tą patį galima pasakyti apie slaugytojų (įskaitant akušerius) skaičių – jis buvo ženkliai mažesnis už šalies rodiklį – 58,48 (šalyje – 80,93). Tik odontologų skaičius mažai skiriasi nuo šalies rodiklio, Tauragės regione – 8,17, šalyje – 9,69 odontologo teko 10.000 gyv. 2019 m. duomenimis, 15 metų ir vyresnių gyventojų, kurių sveikatos priežiūros poreikis nepatenkintas dėl ilgų eilių, dalis Tauragės regione sudarė 7,74 proc. ir, nors šis rodiklis buvo žemesnis nei vidutiniškai šalyje (15,67 proc.), tačiau rodo, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo problema išlieka labai aktuali.

2.2. Visuomenės sveikatos būklės rodikliai

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Tauragės regione 2020 m. buvo 74,78 metai (vyrų – 70,17 metų, moterų – 79,95 metai), šis rodiklis buvo neįžymiai mažesnis už šalies vidurkį - 75,11 metų. Išvengiamas mirtingumas Tauragės regione, Lietuvos higienos instituto duomenimis, sudarė 32,4 proc. ir buvo aukštesnis nei šalies bendras rodiklis (31,7 proc.).

Lietuvos statistikos departamento vykdyto sveikos gyvensenos tyrimo duomenimis, situacija dėl žalingų įpročių paplitimo regione gerėja. Tauragės regiono gyventojų, vartojusių alkoholinius gėrimus per praėjusius 12 mėn., dalis, proc. per pastaruosius penkerius metus ženkliai sumažėjo, 2014 m. tokių asmenų buvo 75 proc., o 2019 m. – 67 proc., taip pat sumažėjo ir kasdien rūkančių asmenų skaičius – 2014 m. buvo 30,4, o 2019 m. – 19,4 proc. Tačiau kūno masės indekso (KMI) rodikliai pastaraisiais metais, deja, augo – asmenų turinčių viršsvorį (KMI 25-29,9) procentas išaugo nuo 39,5 iki 41,9 proc., o nutukusių asmenų (KMI 30 ir daugiau) padaugėjo nuo 16,3 iki 18,3 proc. Pablogėjo ir sveikos mitybos rodikliai, pavyzdžiui, asmenų, bent vieną kartą per dieną vartojusių daržoves, dalis sumažėjo nuo 41,9 (2014 m.) iki 31,5 proc. (2019 m.).

Regiono yra sukurtas visuomenės sveikatos paslaugų tinklas – Tauragės, Šilalės ir Jurbarko rajonuose veikia savivaldybių įsteigti visuomenės sveikatos biurai, o Pagėgių savivaldybė nėra įsteigusi įstaigos, joje visuomenės sveikatos paslaugas pagal sutartį teikia BĮ Šilutės rajono visuomenės sveikatos biuras. Visuomenės sveikatos biurai paslaugas teikia švietimo įstaigose ir bendruomenėse. Bendraujant su regiono savivaldybėmis paaiškėjo, kad visuomenės sveikatos paslaugų aprėptis nėra pakankama (paslaugos pasiekia ne visus gyventojus, o ypač trūksta paslaugų atokesnių vietovių gyventojams ir specifinėms grupėms – jaunimui nuo 14 iki 29 metų, jaunoms šeimoms), būtinos investicijos į turimas patalpas ir įrangą, kurios per laiką yra susidėvėjusios ir nebeatitinka klientų poreikio.

Apibendrinimas. Tauragės regione yra siekiama užtikrinti prieinamas ir kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas visiems gyventojams. Pagrindinė kokybiškų paslaugų prieinamumą ribojanti sąlyga – neoptimalus paslaugų išsidėstymas, nusidėvėjusi infrastruktūra bei įranga, gydytojų ir slaugytojų trūkumas. Visuomenės sveikatos rodikliai yra panašūs į bendrą šalies situaciją, šioje srityje

reikėtų daugiau dėmesio skirti sveikos gyvensenos populiarinimui ir paslaugų aprėpties didinimui, siekiant kuo didesnio sveikatinimo programų dalyvių skaičiaus.

3. Švietimo, kultūros, sporto ir rekreacijos paslaugų būklė

3.1. Kultūros, sporto ir rekreacijos paslaugos

Tauragės rajone išvystytas kultūros įstaigų tinklas – veikia „Santakos“ muziejus (jo metinis lankytojų skaičius per pastaruosius penkerius metus išaugo nuo 4 iki 15 tūkst.), kultūros centras su 23 padaliniais seniūnijose (meno kolektyvų dalyvių skaičius daug metų išlieka stabilus), viešoji biblioteka su 24 filialais kaimo seniūnijose. Nuo 2021 metų vykdomas pilotinis projektas, kuriuo bibliotekos filialo administravimo paslaugą teikia bendruomeninė organizacija.

Sporto veiklas Tauragės rajone organizuoja Tauragės rajono sporto centras. Centras organizuoja ugdymo procesą šiose sporto šakose: badmintonas, boksas, futbolas, graikų-romėnų imtynės, karatė, krepšinis, lengvoji atletika, orientacinis sportas, rankinis, sambo imtynės, svarsčių kilnojimas, šachmatai, tinklinis. Sporto centras vykdo sporto bazių priežiūrą ir remontą, įskaitant 2020 m. atidaryto daugiafunkcio sveikatingumo centro – baseino.

Šilalės rajone kultūros centras – kultūros paslaugas teikianti įstaiga Šilalės rajone. Kultūros centras vienija 15 laisvalaikio salių ir 2 kultūros namus. Rajone veikia Šilalės rajono savivaldybės viešoji biblioteka, turinti 23 filialus visoje savivaldybės teritorijoje. Krašto tradicijų, papročių, kultūros paveldo ir meno vertybių saugojimu ir puoselėjimu rūpinasi Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejus. Krašto kultūros istoriją kviečia pažinti muziejaus padaliniai: Dionizo Poškos Baublių muziejus, Kazimiero Jauniaus klėtelė-muziejus bei Upynos liaudies amatų muziejus.

Šilalės sporto mokykla eksploatuojanti ir administruojanti Sporto ir laisvalaikio centrą su baseinu, teikia kūno kultūros ir sporto, baseinų, pirčių, laisvalaikio, sveikatos, reklamos ir kitas paslaugas visuomenei, organizuoja sveikatinimo ir pramoginius renginius, nuolat plėtoja ir tobulina teikiamų paslaugų infrastruktūrą, užtikrina jų kokybę ir efektyvumą.

Jurbarko rajono savivaldybės kultūros įstaigų tinklą sudaro 5 kultūros centrai, Jurbarko rajono savivaldybės viešoji biblioteka su 24 filialais, Jurbarko krašto muziejus ir jo padaliniai – Jurbarko Vinco Grybo memorialinis muziejus, Petro Cvirkos memorialinis muziejus-sodyba ir Veliunos krašto istorijos muziejus, bei privačios iniciatyvos Senovinės technikos muziejus.

Sporto veiklas Jurbarko rajone organizuoja Jurbarko kūno kultūros ir sporto centras, vykdamas treniruočių procesą 10 sporto šakų, savivaldybė taip pat yra VŠĮ „Jurbarko futbolas“ dalininkė.

Pagėgių savivaldybėje kultūrinio gyvenimo puoselėjimu, meno mėgėjų veiklos skatinimu ir organizavimu užsiima Pagėgių savivaldybės kultūros centras ir Natkiškių kultūros namų filialas, vienijantis tautodailininkus, amatininkus, šokių kolektyvus, jaunimo ir suaugusiųjų teatro ir dramos studijas, meno mėgėjų kolektyvus. Bitėnuose atstatytoje spaustuvėje įkurtas Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjo, publicisto Martyno Jankaus muziejus, pasakojantis Pagėgių krašto ir Mažosios Lietuvos istoriją. Visuomeninio sporto, laisvalaikio ir sveikatingumo paslaugas teikia VŠĮ „Sporto ir turizmo centras“.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad kultūros paslaugų tinklas regione yra platus ir įvairus, tačiau realybėje savivaldybės neįstengia visų kultūros įstaigų padalinių aprūpinti kokybiška, šiuolaikine įranga, investuoti į visų patalpų/pastatų sutvarkymą. Regiono kultūros įstaigoms aktualu vystyti mobilias paslaugas, lankantis atokesnėse vietovėse, taip pat didinti teikiamų paslaugų kokybę taip pritraukiant ne tik vietinius, bet ir atvykstančius lankytojus. Kultūros paslaugų tolygumas ir prieinamumas regionų gyventojams Tauragės regione, 2017 m. duomenimis, buvo vienas iš mažiausių šalyje ir siekė tik 0,16 proc. (šalies rodiklis – 0,74).

Regiono nėra nė vieno daugiafunkcio komplekso (arenos), kuris būtų pritaikytas dideliems bendruomenės sveikatinimo, sporto ir kultūros renginiams, sportininkų treniruotėms. Tokių daugiafunkčių kompleksų nėra ir su Tauragės regionu besiribojančiose kaimyninėse savivaldybėse.

Regiono gyventojams trūksta bendruomeninės infrastruktūros fiziniam aktyvumui ir sveikatinimo veikloms organizuoti, tiek miestuose, tiek kaimo vietovėse. Dauguma prie švietimo įstaigų esančių sporto aikštynų, kurie galėtų būti pritaikyti ir bendruomenės lankymui, yra nemodernizuoti, nesaugūs organizuoti fizinio aktyvumo užsiėmimus.

Regiono savivaldybių miestuose ir miesteliuose yra nemažai viešojo naudojimo erdvių, tačiau dar daug iš jų nėra sutvarkyta, pritaikyta įvairių visuomenės grupių naudojimui. Pavyzdžiui, Tauragės mieste neišvystytos rekreacinės zonos palei Jūros upę, neišnaudota buvusio hipodromo teritorija, Šilalėje kultūros ir rekreacijos reikmėms reikėtų pritaikyti miesto pušyną bei Šilalės miesto aikštę prie savivaldybės pastato, Jurbarko bendruomenės ir kultūros reikmėms reikėtų pritaikyti Dvaro parką bei Bišpilio piliakalnį. Pagėgiuose bendruomenės fizinio aktyvumo veikloms skatinti reikėtų modernizuoti miesto stadioną.

Apibendrinimas. Tauragės regione kultūros ir sporto paslaugų įstaigų tinklas yra išvystytas. Gyventojai patogiai gali jas pasiekti pėsčiomis, nuosavu ar viešuoju transportu. Dauguma kultūros ir sporto įstaigų yra išlaikomos regiono savivaldybių biudžetų lėšomis. Tačiau paslaugų kokybė ir prieinamumas nėra pakankami, lyginant su kitomis šalies vietovėmis. Dauguma statinių, kuriuose teikiamos kultūros bei sporto paslaugos, nėra pritaikyti neįgaliems asmenims. Miestų (Tauragės, Jurbarko, Šilalės, Pagėgių) teritorijose yra nesutvarkytų viešojo naudojimo teritorijų, kurias reikėtų konvertuoti į multifunkcines – bendruomenių, kultūros, fizinio aktyvumo ir kitų veikloms pritaikytas. Dėl investicijų trūkumo regione nėra dideliems sporto ir kultūros renginiams pritaikytos arenos ar komplekso. Mažėjantis gyventojų skaičius, nepakankamas kultūros ir sporto renginių komercializavimas riboja galimybes užtikrinti aukštesnę šių paslaugų kokybę, platesnį paslaugų spektrą ir didesnę paslaugų teikėjų ratą.

3.2. Švietimo paslaugų įstaigų tinklas ir prieinamumas

Tauragės rajono savivaldybės švietimo paslaugų tinklas yra palyginti platus, teikiamos visos mokiniui būtinos paslaugos – ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ir neformalaus ugdymo, pagalbos mokiniui ir mokytojui paslaugos. Savivaldybė yra įsteigusi 24 švietimo įstaigas. Rajone veikia 4 gimnazijos, kurių vienoje jau daugelį metų veikia ir tarptautini bakalaureato programa, 4 progimnazijos, 1 pagrindinė mokykla su 6 skyriais, 3 lopšeliai/darželiai ir 2 neformaliojo švietimo įstaigos: Tauragės sporto centras ir Tauragės meno mokykla. Taip pat veikia Tauragės rajono Skaudvilės ugdymo ir vaiko gerovės centras, Tauragės vaikų reabilitacijos centras-mokykla „Pušėlė“, Tauragės pagalbos mokiniui ir mokytojui centras, Tauragės suaugusiųjų mokymo centras.

Tauragės rajone veiklą vykdo ir Kauno kolegijos Tauragės skyrius bei Tauragės profesinio rengimo centras.

Šilalės rajone veikia 5 gimnazijos, 1 progimnazija, suaugusiųjų mokykla, 1 pagrindinė mokykla, 1 darželis ir 1 lopšelis/darželis, meno ir sporto mokyklos, švietimo pagalbos tarnyba.

Jurbarko rajone veikia technologijų ir verslo mokykla, 3 gimnazijos, 2 progimnazijos, 5 pagrindinės mokyklos, 1 mokykla, 1 mokykla-daugiafunkcis centras, 1 darželis-mokykla, 1 vaikų lopšelis-darželis, 1 meno mokykla. Ikimokyklinio ugdymo programos vykdomos rajono švietimo įstaigose, išskyrus Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnaziją, Jurbarko Vytauto Didžiojo ir Naujamiesčio progimnazijas. Priešmokyklinio ugdymo programos vykdomos visose švietimo įstaigose, išskyrus Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnaziją ir Jurbarko Vytauto Didžiojo progimnaziją. Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje veikia suaugusiųjų klasės. Jurbarko švietimo centras, kurį sudaro trys padaliniai: Neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarnyba, Pedagoginė psichologinė tarnyba, Atviras jaunimo centras, teikia įvairias kvalifikacijos kėlimo paslaugas mokytojams bei visuomenei, informuoja ir konsultuoja mokyklų bendruomenės karjeros planavimo, profesinio orientavimo bei specialiojo pedagoginio ugdymo klausimais.

Pagėgių savivaldybėje ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo ugdymo paslaugas teikia 2 gimnazijos, 2 pagrindinės mokyklos, lopšelis-darželis, bei meno ir sporto mokykla Pagėgiuose.

Švietimo ir ugdymo srityje greta mokyklų tinklo optimizavimo problematikos, ryški ikimokyklinio ugdymo prieinamumo problema. Lyginant su bendru Lietuvos vidurkiu 2020 m. duomenimis (61,9 proc.) ikimokykliniame vaikų ugdyme regiono savivaldybėse dalyvauja mažiau 0-5 m. amžiaus vaikų: Tauragės r. sav. 49,9 proc., Šilalės r. sav. 45,9 proc., Pagėgių sav. 37 proc., Jurbarko r. sav. 51,3 proc. – iš dalies tai sąlygojama apribotų galimybių pasiekti ugdymo įstaigas – jų tinklas nėra pakankamai išplėtotas, skirtingai nuo bendrojo lavinimo mokyklų, nėra vykdomas vaikų pavėžėjimas.

Panaši situacija yra ir su neformaliojo ugdymu – jis labiau prieinamas rajonų centruose gyvenantiems vaikams, atokesnėse vietovėse gyvenantiems neformalaus ugdymo paslaugos yra prasčiau pasiekiamos dėl galimybių pasiekti įstaigas (sporto, muzikos, dailės ir kt. užsiėmimus). 2019 m. duomenimis, neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) Tauragės regione sudarė 61,28 proc. (šalies rodiklis - 65,74), o mokinių, dalyvavusių neformaliojo vaikų švietimo sporto ir kitose fizinį aktyvumą skatinančiose veiklose, dalis sudarė 19,42 proc.⁵

Gerėjant sveikatos priežiūros kokybei ir didėjant su šiuolaikinės visuomenės gyvenimo ypatumams (platesnis šiuolaikinių technologijų naudojimas, mažesnis judėjimas) vis didesnei daliai vaikų nustatomi specialūs poreikiai, ypatingai autizmo spektro sutrikimai, stuburo ligos ir pan.⁶, todėl jaučiamas specializuotų paslaugų trūkumas. Jurbarko (14,74 proc.) ir Tauragės r. (14,28 proc.) savivaldybėse bendrosiose klasėse besimokančių mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis (proc.) lyginant su bendru mokinių skaičiumi yra didesnė negu didžiųjų kaimiškųjų savivaldybių vidurkis (13,25 proc.) ar bendras Lietuvos vidurkis (12,20 proc.). Pastebima, kad reikiama pagalba mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų, Tauragės regione nepakankamai užtikrinama, nes švietimo pagalbos specialistų skaičius, tenkantis 100 mokinių (2020-2021 akademinių mokslo metų duomenimis), yra mažesnis už bendrą Lietuvos vidurkį (mieste – 0,68, kaime – 0,98) ar didžiosiose kaimiškose savivaldybėse (mieste – 0,71, kaime – 1,13): Jurbarko r. sav. (mieste – 0,51, kaime – 1,18, bendras – 0,77), Šilalės r. sav. (mieste – 0,5, kaime – 0,56, bendras – 0,53), Tauragės r. sav. (mieste – 0,64, kaime – 1, bendras – 0,65), Pagėgių sav. (mieste – 0,85, kaime – 0,35, bendras – 0,65).

Regiono yra keletas šioje srityje besispecializuojančių įstaigų (Jurbarko darželis-mokykla „Ažuoliukas“, Tauragės vaikų reabilitacijos centras-mokykla „Pušėlė“), tačiau jų esama infrastruktūra nesudaro prielaidų patenkinti visus poreikius.

Regiono yra vaikams su negalia pritaikytų bendrojo ugdymo mokyklų, todėl negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose, dalis Tauragės regione 2019 m. buvo viena iš didesnių šalyje (ji sudarė 60,48 proc., kai šalies vidurkis buvo 48,94), tačiau plėtoti įtraukujį ugdymą toliau yra būtina.

Apibendrinimas švietimo paslaugų tinklas Tauragės regione yra išplėtotas, išskyrus ikimokyklinio ugdymo. Problemiškas paslaugų prieinamumas (dėl nesamo pavežėjimo, grupių tam tikro amžiaus vaikams trūkumas) įtakoja mažą vaikų ikimokykliniame ugdyme dalį, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais. Modernėjantis ir vis sėslenis gyvenimo būdas įtakoja vaikų sveikatą, taip pat pastebima didelė mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis. Švietimo pagalbos specialistų skaičius yra nepakankamas, todėl ateityje tai gali įtakoti mokinių pasiekimų rezultatus, jų savijautą mokykloje ir pasirinkimus renkantis profesinį kelią.

⁵ Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>;

⁶ Remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, iš viso mokoma spec. ugdymosi poreikių turinčių mokinių bendrosiose klasėse 2020-2021 m.: Jurbarko r. sav. – 406, Pagėgių sav. – 80, Šilalės r. sav. – 329, Tauragės r. sav. – 652.

Regiono problemų priežasčių analizė				
Sprendžiama problema	Sąsaja su NPP uždaviniu ir jo problema	NPP poveikio rodikliai	Problemos masto analizė	Sprendžiamos problemos priežastys
1	2	3	4	5
1. Mažas investicinis bei turistinis patrauklumas, ir su tuo susijęs gerai apmokamų darbo vietų trūkumas	Siejasi su NPP 7.1 uždaviniu „Stiprinti regionų ekonominį augimą, atsižvelgiant į jų potencialą“	Siejasi su NPP 7.1 uždavinio rodikliais: „Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų)“; „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus“	Problema yra labai didelė, įtakojanti tiek gyventojų skaičiaus mažėjimą, tiek darbo vietų ir paslaugų prieinamumo trūkumą.	1. Minimali ir nepakankamai išvystyta infrastruktūra pramonei įsikurti, stokojama gyventojų verslumo įgūdžių, inovatyvių socialinių, kūrybinių ekonomikos ir/ ar bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų 2. Fragmentiškai vystoma, nepatraukli turizmo viešoji infrastruktūra, kompleksinio požiūrio ir bendradarbiavimo tarp savivaldybių, inovatyvių sprendinių turizmo srityje trūkumas.
2. Nepakankamas viešųjų paslaugų prieinamumas bei darbo vietų pasiekiamumas, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms ⁷	Siejasi su NPP 7.2 uždaviniu. „Didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems“	Siejasi su NPP 7.2 uždavinio rodikliu: „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį“;	Problema yra labai didelė, įtakojanti darbo ir paslaugų teikimo vietų pasiekiamumą, viešųjų paslaugų prieinamumą bei lemianti atskirtį	1. Nepakankamai išvystytos viešosios paslaugos ir/ arba paslaugų aprėptis, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms 2. Nepatraukli gyventojams viešojo transporto paslaugų sistema, neišplėtotą ir nepakankamai saugi susisiekimo infrastruktūra 3. Per mažas savivaldybių bendradarbiavimas, orientacija į kompleksinių regioninių ir/ ar mobiliųjų paslaugų teikimą, nepakankamai išvystyta, netvari viešoji infrastruktūra
Funkcinių zonų* nustatymas				
Tauragės regiono savivaldybės jau turi sėkmingo bendradarbiavimo patirtį. Keturios savivaldybių institucijos dar 2020 m. pradžioje susitarė dėl funkcinės zonos, į kurią įeina Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybės, sudarymo bei Funkcinės zonos Tauragė+ plėtros strategijos patvirtinimo. Ši strategija pradėta iš dalies įgyvendinti 2020 m. pabaigoje, 2020 m. gruodžio 30 d. pasirašius projekto Nr. J08-CPVA-V-02-0001 „Funkcinės zonos Tauragė+ plėtros strategijos pirmaeilių veiksmų įgyvendinimas“ finansavimo sutartį. Projektas įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4, 7, 8 ir 10 prioritetų jungtinę priemonę Nr. J08-CPVA-V „Funkcinių zonų vystymas“. Minėtu projektu įgyvendinama 17 funkcinės zonos Tauragė+ plėtros strategijoje numatytų veiksmų: gerinamas funkcinės zonos savivaldybių investicinis				

⁷ Pažeidžiamos visuomenės grupės – senyvo amžiaus asmenys, asmenys su negalia ir jų šeimos, priklausomi nuo psichoaktyvių medžiagų ir/ ar grįžę iš kalėjimo asmenys, mažiau galimybių turintis jaunimas; atokesnių gyvenamųjų vietovių gyventojai bei kiti atskirtyje gyvenantys ir/ ar socialinę riziką, dėl kurios kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantys asmenys.

patrauklumas: įrengiama ir modernizuojama pramoninių teritorijų infrastruktūra Jurbarko, Pagėgių, Šilalės ir Tauragės miestuose, įrengiama Tauragės pramonės rajono jungtis su magistraliniu keliu A12; sukuriama integruota regioninė viešojo transporto sistema ir įdiegta elektroninio bilieto sistema, rekonstruojamos Jurbarko ir Pagėgių autobusų stotys, įsigijami 5 elektriniai autobusai Jurbarke ir Šilalėje; didinamas paslaugų prieinamumas vyresnio amžiaus žmonėms, pritaikant nenaudojamas patalpas Pagėgių savivaldybės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninei bei Bijotuose įrengiant senelių globos namus; vaikams, turintiems spec. poreikių, sukuriama reikalingą Jurbarko darželio-mokyklos „Ažuoliukas“ infrastruktūrą; sukuriama el. automobilių ir el. autobusų įkrovimo infrastruktūra Tauragėje, Jurbarke ir Pagėgiuose.

2021-2027 metais siūloma išlaikyti tą pačią funkcinės zonos teritoriją, apimančią visas keturias regiono savivaldybes.

Regioninis bendradarbiavimas sudarys sąlygas pasiekti racialesnio viešosios infrastruktūros naudojimo ir naujos trūkstantos infrastruktūros kūrimo, suvienijant kelių savivaldybių pastangas ir sukuriama bendrą paslaugų tinklą.

Bendri keturių savivaldybių veiksmai yra nukreipti į pagrindinių regiono problemų sprendimą ir apims tvaraus, funkcionalaus, integruoto mobilumo regione užtikrinimą; kokybiškų, inovatyvių, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimą bei efektyvų ir tvarų viešosios infrastruktūros valdymą ir naudojimą; socialinės įtraukties stiprinimą ir bazinių poreikių užtikrinimą; ekonominio potencialo stiprinimą, investicinio patrauklumo didinimą, verslumo ugdymą ir verslo aplinkos gerinimą bei verslo, gyventojų, VVG, nevyriausybinių organizacijų ir kitų partnerių įtraukimą į teritorinių problemų sprendimą, partnerystės puoselėjimą ir stiprinimą, vietos iniciatyvų rėmimą ir gebėjimų stiprinimą; viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimą bei palankių sąlygų privačių investicijų pritraukimui ir darbo vietų kūrimui sudarymą, panaudojant specifinius, regionui būdingus išteklius. Regione numatoma toliau palaikyti bei tobulinti I-ojo strategijos įgyvendinimo etapo metu sukurtą bendrą viešojo transporto sistemą, taip įgalinant gyventojus keliauti į darbo vietas ar gauti paslaugų iš besiribojančių savivaldybių; sukurti palankias sąlygas investuotojams ir vietos verslams per pramonės, turizmo bei kitos verslo infrastruktūros sukūrimą, sumažinti socialinę gyventojų atskirtį sukuriama jiems daugiau galimybių pasinaudoti viešosiomis švietimo, kultūros, socialinėmis bei sveikatos paslaugomis.

1 pav. Tauragės regiono funkcinės zonos žemėlapis

Kaip atskira plėtros zona išskiriama regiono centro – Tauragės miesto teritorija, kuriai parengiama atskira tvarios miesto plėtros strategija. Tauragės mieste siekiama užtikrinti tvarų judumą, miesto investicinio patrauklumo didinimą, gyvenimo kokybės gerinimą bei verslo, gyventojų, VVG, nevyriausybinių organizacijų įtraukimą į miesto problemų sprendimą, partnerystės puoselėjimą ir stiprinimą, vietos iniciatyvų rėmimą ir gebėjimų stiprinimą.

Tikimasi, kad savivaldybių bendra veikla funkcinėje zonoje prisidės prie Tauragės regiono problemų sprendimo bei NPP uždavinių rodiklių pasiekimo – išsaugos gyventojų užimtumas ir sumažės

netolygumai tarp regiono savivaldybių (2020 m. duomenimis darbingo amžiaus, 15-64 metų, gyventojų užimtumo lygis regione buvo 67,3 proc., mažiausias fiksuotas Jurbarko r. sav. – 62,1 proc.), išaugęs pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus (Lietuvos statistikos departamento duomenimis, pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių) Tauragės regione sudarė apie 24 mln. Eur), sumažės asmenų, patiriančių skurdo riziką ar socialinę atskirtį ir sumažės netolygumai tarp savivaldybių (Lietuvos statistikos departamento duomenimis, skurdo rizikos lygis Tauragės regione sudarė 19 proc., didžiausias rodiklis fiksuotas Jurbarko r. sav. – 21,9 proc.) 2020 m. bei išaugęs viešojo transporto intensyvumas, tenkantis 1 tūkst. gyventojų (2020 m. keleivių apyvarta viešuoju transportu Tauragės regione sudarė 14 788,5 tūkst. keleivio km).

Regiono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė

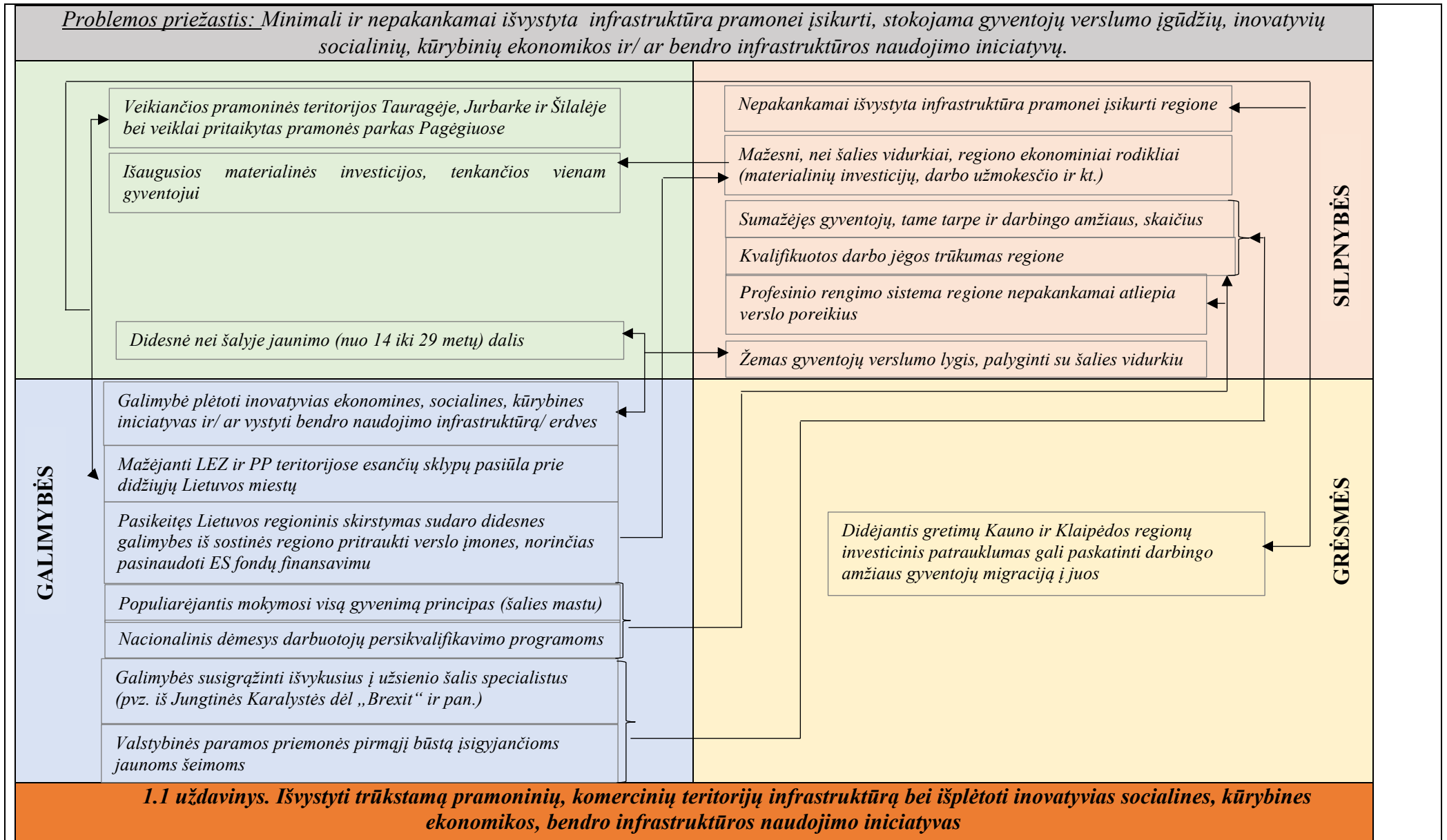
1 PROBLEMA. Mažas investicinis bei turistinis patrauklumas, ir su tuo susijęs gerai apmokamų darbo vietų trūkumas.

1 problemos priežastis. Minimali ir nepakankamai išvystyta infrastruktūra pramonei įsikurti, stokojama gyventojų verslumo įgūdžių, inovatyvių socialinių, kūrybinių ekonomikos ir/ ar bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų.

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Veikiančios pramoninės teritorijos Tauragėje, Jurbarko ir Šilalėje bei veiklai pritaikytas pramonės parkas Pagėgiuose	Nepakankamai išvystyta infrastruktūra pramonei įsikurti regione
Išaugusios materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui	Mažesni, nei šalies vidurkiai, regiono ekonominiai rodikliai (materialinių investicijų, darbo užmokesčio ir kt.)
Didesnė nei šalyje jaunimo (nuo 14 iki 29 metų) dalis	Sumažėjęs gyventojų, tame tarpe ir darbingo amžiaus, skaičius
	Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas regione
	Žemas gyventojų verslumo lygis, palyginti su šalies vidurkiu
	Profesinio rengimo sistema regione nepakankamai atliepia verslo poreikius
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Galimybė plėtoti inovatyvias ekonomines, socialines, kūrybines iniciatyvas ir/ ar vystyti bendro naudojimo infrastruktūrą/ erdves	Didėjantis gretimų Kauno ir Klaipėdos regionų investicinis patrauklumas gali paskatinti darbingo amžiaus gyventojų migraciją į juos
Mažėjanti LEZ ir PP teritorijose esančių sklypų pasiūla prie didžiųjų Lietuvos miestų	
Pasikeitęs Lietuvos regioninis skirstymas sudaro didesnes galimybes iš sostinės regiono pritraukti verslo įmones, norinčias pasinaudoti ES fondų finansavimu	
Galimybės susigrąžinti išvykusius į užsienio šalis specialistus (pvz. iš Jungtinės Karalystės dėl „Brexit“ ir pan.)	
Valstybinės paramos priemonės pirmąjį būstą įsigyjantiems jaunosioms šeimoms	
Nacionalinis dėmesys darbuotojų persikvalifikavimo programoms	

Populiarėjantis mokymosi visa gyvenimą principas	
Tauragės regione vienos iš nustatytų problemų – mažo investicinio bei turistinio patrauklumo – priežastimi laikoma minimali ir nepakankamai išvystyta infrastruktūra pramonei įsikurti. Siekiant spręsti problemą, bus pasinaudota išorės galimybėmis – pastaruoju metu mažėjančia LEZ ir PP teritorijose esančių sklypų pasiūla prie šalies didžiųjų miestų. Bus vystoma reikalinga infrastruktūra (privažiavimo keliai, pėsčiųjų ir dviračių takai, inžineriniai tinklai ir kt.) Tauragės, Jurbarko ir Šilalės savivaldybėse suformuotose pramonės teritorijose bei Pagėgių pramonės parke. Tai sustiprins Tauragės regiono galimybes konkuruoti su Kauno ir Klaipėdos regionais ir dėl investicinio patrauklumo, ir dėl žmogiškųjų išteklių. Pasinaudojant galimybėmis susigrąžinti išvykusius specialistus (pvz. dėl „Brexit“, t. y. Jungtinės karalystės pasitraukimo iš ES) bei valstybės paramos priemonėmis jaunoms šeimoms (pvz. įsigyjant pirmąjį būstą regionuose), siekiama kompensuoti Tauragės regiono kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą, tuo pačiu prisidedant prie gyventojų, tame tarpe ir darbingo amžiaus, skaičiaus didėjimo regione. Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas gali būti sprendžiamas ir regiono viduje, pasinaudojant nacionaliniu dėmesiu darbuotojų perkvalifikavimo programoms, populiarėjančiu mokymosi visą gyvenimą principu. Šios galimybės prisidėtų ir prie profesinio rengimo sistemos keitimo verslo poreikius atitinkančia linkme. Tauragės regiono ekonominiai rodikliai (pvz., materialinių investicijų, tenkančių 1 gyventojui, darbo užmokesčio ir kt.) atsilieka nuo šalies vidurkio. Tą atotrūkį galima sumažinti, pritraukiant daugiau verslo įmonių. Jas įsikurti Tauragės regione skatins didėjantis ES struktūrinių fondų finansavimas į Vidurio ir Vakarų regioną, palyginti su sostinės regionu. Tauragės regione gyventojų verslumas gali būti skatinamas pasinaudojant jaunimo, gyvenančio Tauragės regione, potencialu, populiarėjančiomis mokymosi visą gyvenimą (šalies mastu) galimybėmis bei plėtojant inovatyvias ekonomines, socialines, kūrybines iniciatyvas, vystant bendro naudojimo infrastruktūrą/ erdves regione.	

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

2 problemos priežastis. Fragmentiškai vystoma, nepatraukli turizmo viešoji infrastruktūra, kompleksinio požiūrio ir bendradarbiavimo tarp savivaldybių, inovatyvių sprendinių turizmo srityje trūkumas.

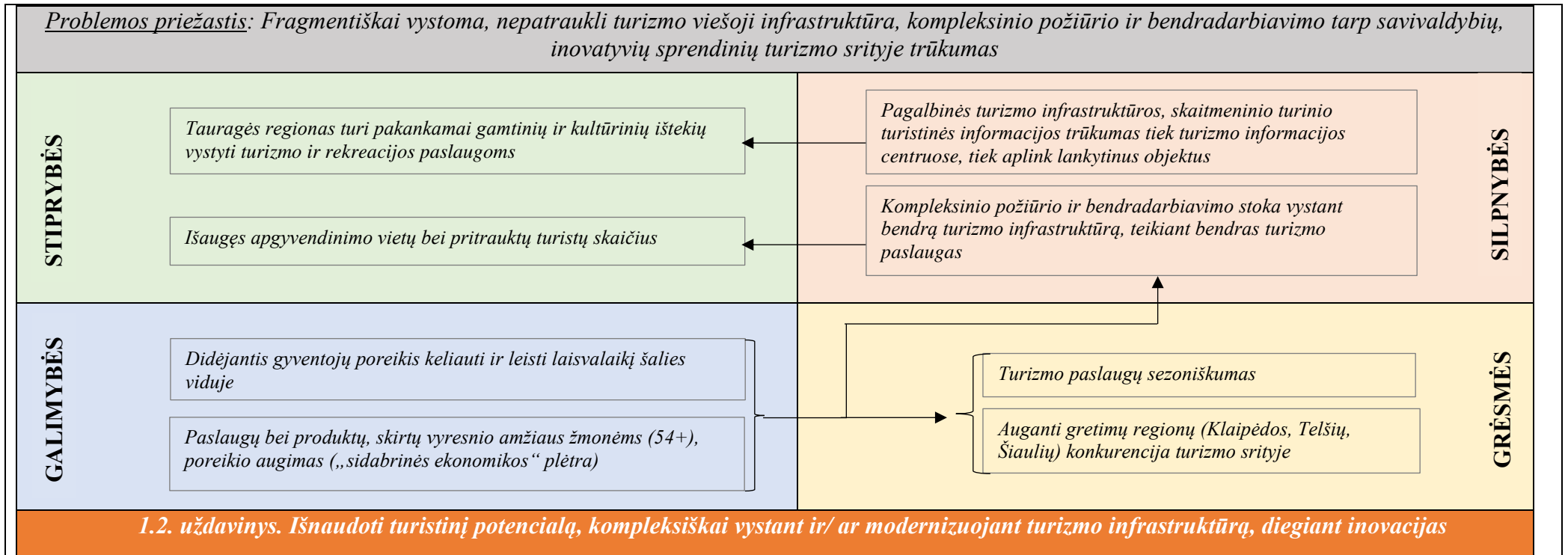
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Tauragės regionas turi pakankamai gamtinių ir kultūrinių išteklių vystyti turizmo ir rekreacijos paslaugoms	Pagalbinės turizmo infrastruktūros, skaitmeninio turinio turistinės informacijos trūkumas tiek turizmo informacijos centruose, tiek aplink lankytinus objektus
Išaugęs apgyvendinimo vietų bei pritrauktų turistų skaičius	Kompleksinio požiūrio ir bendradarbiavimo stoka vystant bendrą turizmo infrastruktūrą, teikiant bendras turizmo paslaugas
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Didėjantis gyventojų poreikis keliauti ir leisti laisvalaikį šalies viduje	Turizmo paslaugų sezoniškumas
Paslaugų bei produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms (54+), poreikio augimas („sidabrinės ekonomikos“ plėtra)	Auganti gretimų regionų (Klaipėdos, Telšių, Šiaulių) konkurencija turizmo srityje

Kita Tauragės regione nustatytos problemos – mažo investicinio bei turistinio patrauklumo – priežastis yra minimali, fragmentiškai vystoma ir nepatraukli turizmo viešoji infrastruktūra. Tauragės regione yra pakankamai patrauklių gamtinių ir kultūrinių išteklių, kurių dalis yra neįveiklini, nepasiekiami, trūksta inovatyviai pateiktos informacijos apie juos. Todėl svarbu kompensuoti pagalbinės turizmo infrastruktūros (pvz. aplink turizmo objektus, turistinius maršrutus ir pan.), padedančios pasiekti tuos išteklius, trūkumą, vystyti patrauklią skaitmeninio turinio turizmo informaciją (tiek turizmo informacijos centruose, tiek prie lankytinų objektų).

Pastaruoju metu didėja gyventojų poreikis keliauti ir leisti laisvalaikį šalies viduje (iš dalies įtakojama COVID-19 pandemijos) bei paslaugų ir produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms (54+) poreikis. Tauragės regiono savivaldybėms svarbu bendradarbiauti kuriant ar kompleksiškai vystant bendrą ir patrauklią viešąją turizmo infrastruktūrą (pvz. savivaldybes jungiančius maršrutus ir pan.), vykdant veiklos koordinavimą (pvz. regiono mastu, sąlygų turizmo plėtrai gerinimu, atvykstamojo turizmo į Tauragės regioną skatinimu galėtų užsiimti VšĮ „Žalioji taškas“), teikiant bendras turizmo paslaugas (pvz. vieningos informacinės sistemos sukūrimas ir pan.). Būtų mažinamos augančių gretimų regionų (Klaipėdos, Telšių, Šiaulių) konkurencijos turizmo srityje, turizmo sezoniškumo grėsmės, prisidedama prie apgyvenimo vietų bei turistų srautų skaičiaus augimo.

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

2 PROBLEMA. Nepakankamas viešųjų paslaugų prieinamumas bei darbo vietų pasiekiamumas, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

1 problemos priežastis. Nepakankamai išvystytos viešosios paslaugos ir/ arba maža paslaugų aprėptis, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Nusikalstamumo lygis žemesnis, nei vidutiniškai šalyje	Nepatenkinamas tiek ilgalaikės ir dienos globos, tiek slaugos paslaugų poreikis regione
Vaikų su negalia ugdymo įtraukioju būdu rodiklis yra vienas aukščiausių šalyje	Gana dideli jaunimo nedarbo rodikliai ir NEET grupei priklausančių jaunų asmenų skaičius
Aukštesnis, nei šalies vidurkis išvengiamo mirtingumo rodiklis	Išaugęs vaikų su mokymosi problemomis, spec. poreikių vaikų skaičius, pagalba mokiniui ir šeimai nėra pakankama
	Nepakankama visuomenės sveikatos paslaugų aprėptis, ypač jų trūksta atokesnių vietų gyventojams, kai kuri visuomenės sveikatos rodikliai – prastesni nei šalies

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

	Nepakankamai išplėtotos nestacionarios paslaugos tikslinėms grupėms
	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklas nėra pakankamai išplėtotas, nevykdomas vaikų pavėžėjimas į ikimokyklinio ir neformalaus ugdymo įstaigas
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Augantis nacionalinis dėmesys sveikos gyvensenos propagavimui	Didėjanti pandemijų ir epidemijų tikimybė
Didėjantis ilgalaikis ir dienos globos, slaugos paslaugų poreikis	Užsitęsusi nacionalinė švietimo reforma ir mažėjančios išlaidos švietimui
Didėjantis nacionalinis dėmesys ikimokykliniam ugdymui	Neteisėtų migrantų srautai iš trečiųjų šalių
Nacionalinis dėmesys perduoti dalį viešųjų paslaugų NVO ir bendruomenėms	Stebima gyventojų senėjimo tendencija

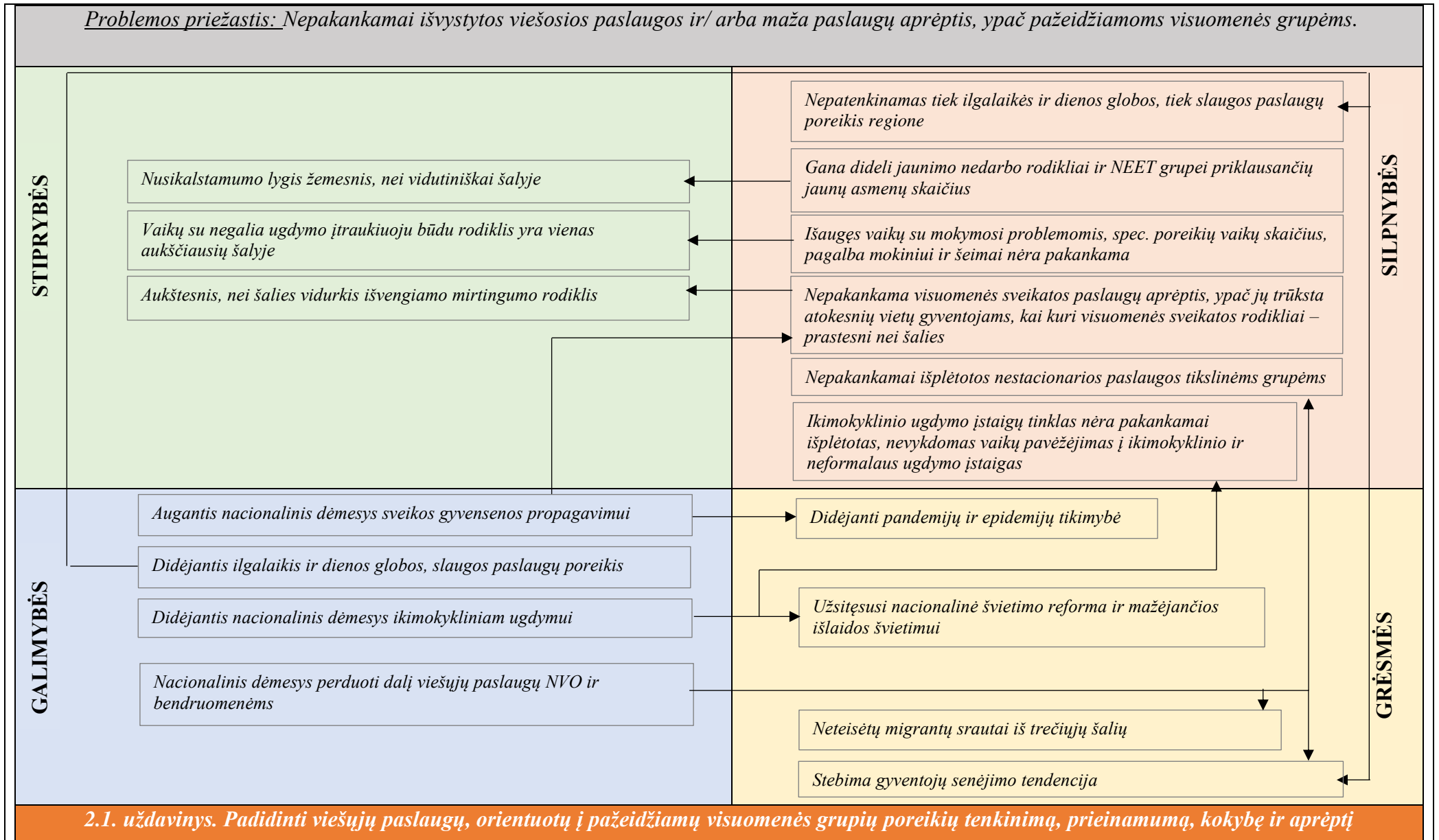
Tauragės regione didėja pažeidžiamų visuomenės grupių atskirtis dėl neišvystytos, jų poreikiams nepritaikytos viešosios infrastruktūros arba neprieinamų, nekokybiškų viešųjų paslaugų, jų trūkumo.

Dėl senstančios visuomenės auga ilgalaikės, dienos globos, slaugos paslaugų poreikis, tačiau jis regione nėra patenkinamas. Perduodant dalį viešųjų paslaugų perduoti nevyriausybiniam sektoriui bei bendruomenėms (šalies mastu), bus aktyviau plėtojamos nestacionarios socialinės paslaugos įvairioms tikslinėms grupėms (senyvo amžiaus asmenims, asmenims su negalia ir jų šeimoms, priklausomiems nuo psichoaktyvių medžiagų ir/ ar grįžusiems iš kalėjimo asmenims, mažiau galimybių turinčiam jaunimui, atokesnių gyvenamųjų vietovių gyventojams bei kitiems atskirtyje gyvenantiems ir/ ar socialinę riziką, dėl kurios kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems asmenims). Tuo pačiu pasiruošta galimoms neteisėtų migrantų iš trečiųjų šalių grėsmėms, iššūkiams, kylantiems dėl senėjančios visuomenės. Jaunų asmenų užimtumo didėjimas (dėmesį skiriant NEET jaunimui) įtakos nusikalstamumo lygio rodiklio mažėjimą regione.

Patenkinus vaikų su mokymosi problemomis, specialiuosius tokių asmenų poreikius, plėtojant pagalbą mokiniui ir šeimai, pagerės įtraukiojo ugdymo rodikliai regione. Pasinaudojus augančiu nacionaliniu dėmesiu ikimokykliniam ugdymui, bus efektyvinamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklas, gerinamas ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumas regione (pvz. vykdant vaikų pavėžėjimą į ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir pan.). Tuo pačiu išvengiama užsitęsios nacionalinės švietimo reformos neigiamų pasekmių.

Nepakankama visuomenės sveikatos paslaugų aprėptis (ypatingai atokesnių vietų gyventojams) didinama, o prastėjanti visuomenės sveikata gerinama, pasinaudojant augančiu nacionaliniu dėmesiu sveikos gyvensenos propagavimui. Prevencinių programų plėtra ir visuomenės švietimas sveikatinimo, sveikos gyvensenos klausimais sušvelnins ir didėjančių pandemijų bei epidemijų grėsmių poveikį. Tuo pačiu prisidedama prie išvengiamo mirtingumo rodiklio gerėjimo regione.

PRITARTA
 Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
 2021-12-23 protokoliniu nutarimu

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

2 problemos priežastis. Nepatraukli gyventojams viešojo transporto paslaugų sistema, neišplėtotą, nepakankamai saugi susisiekimo infrastruktūra.

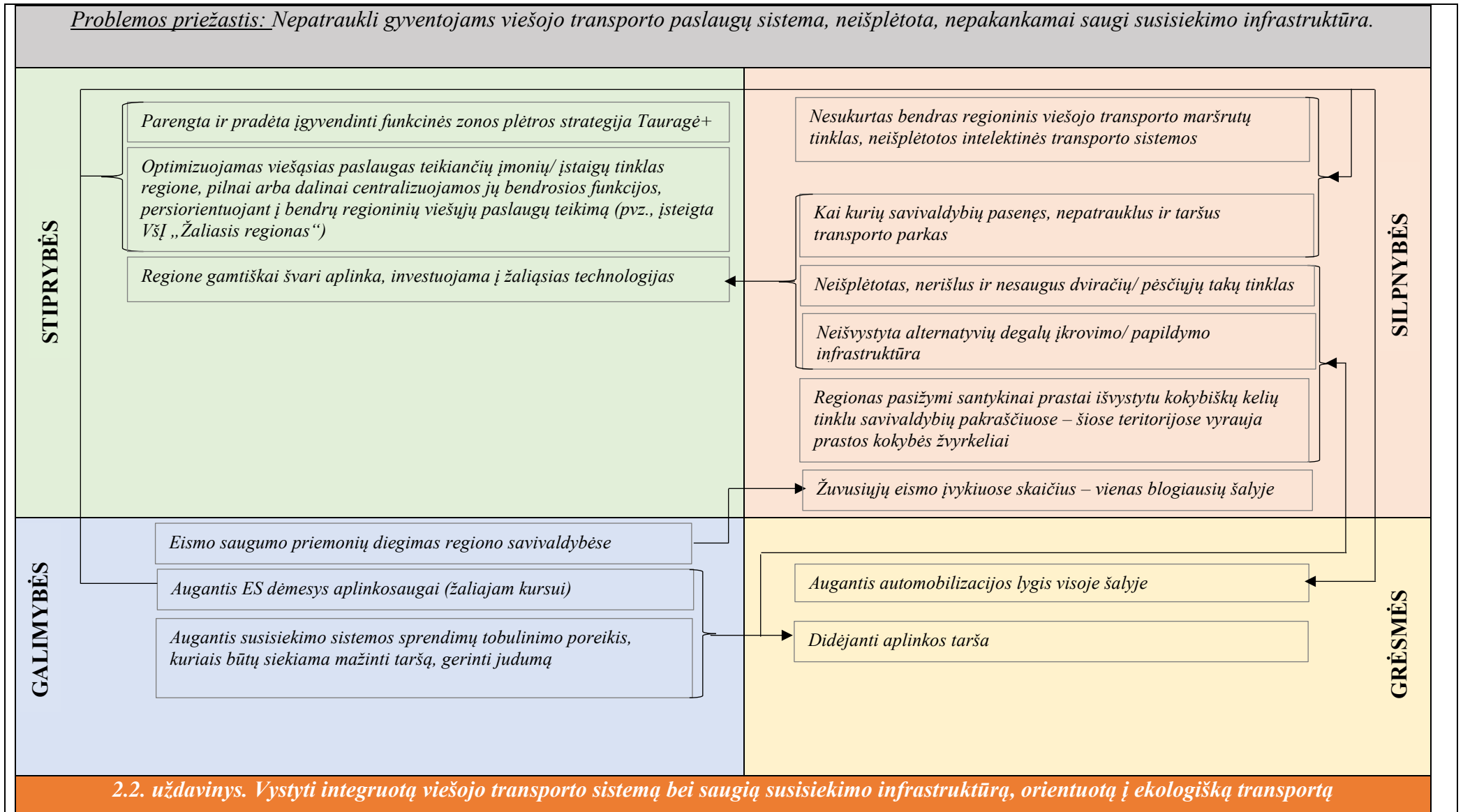
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Parengta ir pradėta įgyvendinti funkcinės zonos plėtros strategija Tauragė+	Nesukurtas bendras regioninis viešojo transporto maršrutų tinklas, neišplėtotos intelektinės transporto sistemos
Optimizuojamas viešasis paslaugas teikiančių įmonių/ įstaigų tinklas regione, pilnai arba dalinai centralizuojamos jų bendrosios funkcijos, persiorientuojant į bendrą regioninių viešųjų paslaugų teikimą (pvz., įsteigta VšĮ „Žalioji regionas“)	Kai kurių savivaldybių pasenęs, nepatrauklus ir taršus transporto parkas
	Neišplėtotas, nerišlus ir nesaugus dviračių/ pėsčiųjų takų tinklas
	Neišvystyta alternatyvių degalų įkrovimo/ papildymo infrastruktūra
Regionas pasižymi santykinai prastai išvystytu kokybiškų kelių tinklu savivaldybių pakraščiuose – šiose teritorijose vyrauja prastos kokybės žvyrkeliai	Regionas pasižymi santykinai prastai išvystytu kokybiškų kelių tinklu savivaldybių pakraščiuose – šiose teritorijose vyrauja prastos kokybės žvyrkeliai
Regionė gamtiškai švari aplinka, investuojama į žaliąsias technologijas	Žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius – vienas blogiausių šalyje
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Eismo saugumo priemonių diegimas regiono savivaldybėse	Augantis automobilizacijos lygis visoje šalyje
Augantis ES dėmesys aplinkosaugai (žaliajam kursui)	Didėjanti aplinkos tarša
Augantis susisiekimo sistemos sprendimų tobulinimo poreikis, kuriais būtų siekiama mažinti taršą, gerinti judumą	

Identifikuota Tauragės regiono problema – nepakankamas darbo ir paslaugų teikimo vietų pasiekiamumas, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms, sąlygojamas regione esančios nepatrauklios gyventojams viešojo transporto paslaugų sistemos, ir neišplėtotos, nepakankamai saugios susisiekimo infrastruktūros.

Pradėjus įgyvendinti parengtą funkcinės zonos plėtros strategiją *Tauragė+*, įkurtas VšĮ „Žalioji regionas“, kuris, pasinaudodamas didėjančiu ES dėmesiu aplinkosaugai (žaliajam kursui), vystys bendrą regioninį viešojo transporto maršrutų tinklą, plėtos intelektines transporto sistemas (kai kurios veiklos jau pradėtos įgyvendinti). Kartu atnaujinamas regiono savivaldybių transporto parkas netaršiomis ir patraukliomis transporto priemonėmis. Bus prisidedama prie automobilizacijos lygio rodiklio šalyje mažėjimo.

Siekiant išspręsti problemą, bus pasinaudojama augančiu susisiekimo sistemų sprendimų, kuriais mažinama tarša ir gerinamas judumas, tobulinimo poreikiu bei didėjančiu ES dėmesiu žaliajam kursui. Regione siekiama asfaltuoti žvyro kelius (ypatingai atokiausiose regiono vietovėse), vystyti junglų ir saugų dviračių/ pėsčiųjų tinklą bei alternatyvių degalų įkrovimo/ papildymo infrastruktūrą. Tuo pačiu prisidedama prie aplinkos taršos mažinimo. Išvysčius ekologinę transporto infrastruktūrą (alternatyvių degalų įkrovimo/ papildymo, dviračių/ pėsčiųjų takus, pakeitus viešąjį transportą netaršiomis transporto priemonėmis), regione palaikoma švari aplinka, investuojama į žaliąsias technologijas. Diegiant papildomas eismo saugumo priemones regiono savivaldybėse, mažinamas žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius.

PRITARTA
 Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
 2021-12-23 protokoliniu nutarimu

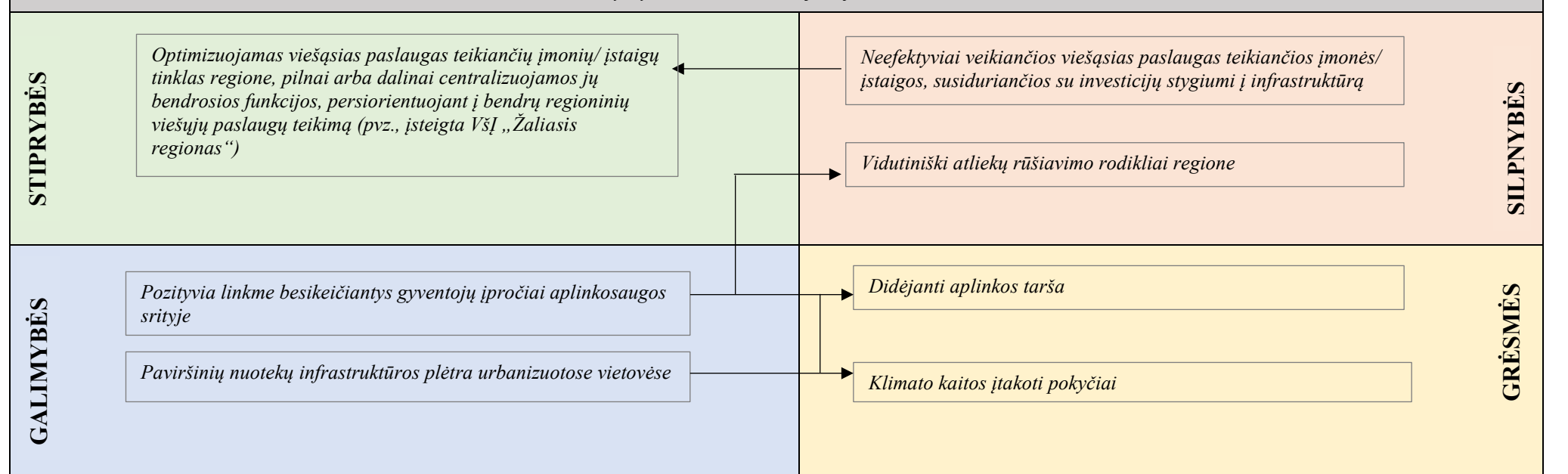

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

3 problemos priežastis. Per mažas savivaldybių bendradarbiavimas, orientacija į kompleksinių regioninių ir/ ar mobilių paslaugų teikimą, nepakankamai išvystyta, netvari viešoji infrastruktūra.

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Optimizuojamas viešasis paslaugas teikiančių įmonių/ įstaigų tinklas regione, pilnai arba dalinai centralizuojamos jų bendrosios funkcijos, persiorientuojant į bendrų regioninių viešųjų paslaugų teikimą (pvz., įsteigta VšĮ „Žalioji regionas“)	Neefektyviai veikiančios viešasis paslaugas teikiančios įmonės/ įstaigos, susiduriančios su investicijų stygiumi į infrastruktūrą
	Vidutiniški atliekų rūšiavimo rodikliai regione
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Pozityvia linkme besikeičiantys gyventojų įpročiai aplinkosaugos srityje	Didėjanti aplinkos tarša
Paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtra urbanizuotose vietovėse	Klimato kaitos įtakoti pokyčiai

Problemų priežastis: Per mažas savivaldybių bendradarbiavimas, orientacija į kompleksinių regioninių ir/ ar mobilių paslaugų teikimą, nepakankamai išvystyta, netvari viešoji infrastruktūra

2.3. uždavinys. Užtikrinti tvarią plėtrą, kompleksškai vystant viešąją infrastruktūrą

PRITARTA
Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos
2021-12-23 protokoliniu nutarimu

Sprendžiant neefektyviai veikiančių viešąsias paslaugas teikiančių įmonių bei įstaigų veiklos problemas (kai didelė sąnaudų dalis yra skiriama administravimui bei neefektyvių ar ne visada reikalingų pastatų išlaikymui, dėl ko susiduriama su nuolatiniu investicijų stygiumi į infrastruktūrą), reikėtų optimizuoti jų tinklą, pilnai/ dalinai centralizuoti jų funkcijas, pereinant prie bendrų regioninių viešųjų paslaugų (mobilių ir/ arba kompleksinių) teikimo (pavyzdys – 2021 m. kovo mėn. įkurta VšĮ „Žaliasis regionas“ ir jos veikla).

Pastaruoju metu pozityvia linkme besikeičiantys gyventojų įpročiai aplinkosaugos srityje įtakotų atliekų rūšiavimo rodiklių gerėjimą regione. Būtų prisidedama prie aplinkos taršos mažinimo. Išvysčius paviršinių (lietaus) nuotekų infrastruktūrą urbanizuotose teritorijose (Tauragės mieste), būtų ne tik prisitaikoma prie klimato kaitos, bet ir prisidedama prie aplinkos taršos mažinimo.

II SKYRIUS
REGIONO PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1 TIKSLAS. DIDINTI INVESTICINIŲ IR TURISTINIŲ PATRAUKLUMĄ BEI TUO PAČIU SKATINTI PATRAUKLIŲ DARBO VIETŲ KŪRIMĄ
<i>1.1. uždavinys. Išvystyti trūkstantį pramoninių, komercinių teritorijų infrastruktūrą bei išplėtoti inovatyvias socialines, kūrybines ekonomikos, bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvas</i>
<i>1.2. uždavinys. Išnaudoti turistinį potencialą, kompleksiskai vystant, modernizuojant turizmo infrastruktūrą, diegiant inovacijas</i>
2 TIKSLAS. GERINTI VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMĄ IR DARBO VIETŲ PASIEKIAMUMĄ, YPAČ PAŽEIDŽIAMOMS VISUOMENĖS GRUPĖMS
<i>2.1. uždavinys. Padidinti viešųjų paslaugų, ypač orientuotų į pažeidžiamų visuomenės grupių poreikių tenkinimą, prieinamumą, kokybę ir aprėptį</i>
<i>2.2. uždavinys. Vystyti integruotą viešojo transporto sistemą bei saugią susisiekimo infrastruktūrą, orientuotą į ekologišką transportą</i>
<i>2.3. uždavinys. Užtikrinti tvarią plėtrą, kompleksiskai vystant viešąją infrastruktūrą</i>